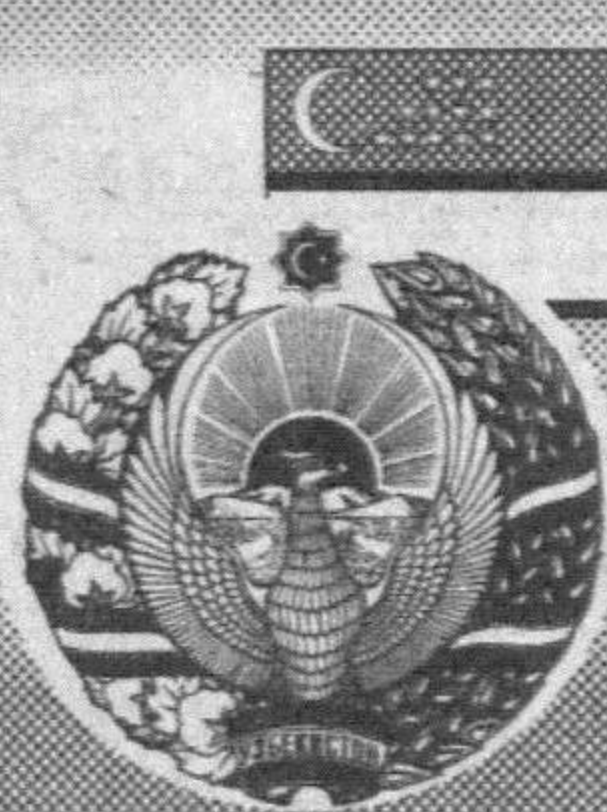




ТОШКЕНТ ҲАҚИКАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 26 февраль, чоршанба • № 17 (10.895) • Эркин нархда сотилади.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ



Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 24 февраль куни Марказий Осиё давлатлари мудофаа вазирларининг учрашувида иштирок этиш учун мамлакатимизга ташриф буюрган Россия Федерацияси мудофаа вазири Игорь Родионов-

ни қабул қилди. Президент Ислам Каримов мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг мустаҳкамланиб бораётганини қайд этар экан, Россия мудофаа вазирининг ташрифи ушбу алоқаларни янада ривожлантиришга хизмат қилишини таъкидлади. Ҳамкорлик алоқаларини

равнақ топтириш бугунги кунда ҳар икки томон манфаатларига мосдир, деди Ўзбекистон Президенти.

Сўхбат чоғида ҳамкорлик муносабатлари, минтақавий хавфсизлик ва барқарорликни сақлаш, қўшни Тожики-

стондаги сўнгги воқеалар билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Владимир Норов, Республика мудофаа вазири Рустам Аҳмедов иштирок этди.

(ЎЗА).



ҲАММА ЖОЙДА ЎРТАНИЛАДИ

СўНГГИ йиллар ичида Олмалик шаҳар халқ таълими бўлимининг янги турдаги ўқув масканларида таълим-тарбия савияси анча юқори поғонага кўтарилди. Бу фикр вилоят халқ таълими бўлими ҳамда Республика халқ таълими вазирлиги томонидан ҳам қайд қилинди.

Шу муносабат билан вилоят халқ таълими бўлими шаҳардаги 15-мактаб-гимназиянинг бу соҳадаги тажрибасини вилоят бўйича оммалаштиришга аҳд қилди. Гимназияда ўтадиган семинар мавзуси «Янги турдаги таълим муассасалари ва ўқув тарбия жараёнида рейтинг усулидан фойдаланиш» деб аталади.

Саид САИДАҲМЕДОВ.

МУДОФАА ВАЗИРЛАРИ УЧРАШУВИ

25 февраль куни Тошкентда МДХ мамлакатлари — Қозоғистон мудофаа вазири генерал-полковник Мухтор Олтинбев, Қирғизистон мудофаа вазири генерал-полковник Мирзакан Субанов, Россия мудофаа вазири Игорь Родионов, Тожикистон мудофаа вазири генерал-майор Шерали Ҳайруллаев, Ўзбекистон мудофаа вазири генерал-полковник Рустам Аҳмедовларнинг амалий учрашуви бўлди.

Учрашув чоғида ҳарбий маҳкамаларнинг раҳбарлари мин-

тақадаги ҳарбий-сиёсий вазиятни батафсил муҳокама қилдилар, Афғонистондаги қуролли қарама-қаршилик кучайганидан жиддий ташвиш билдирдилар.

Бу мамлакатдаги қуролли можаро давлат ичидаги бир-бирига қарши кураш доирасидан четга чиқиб, минтақа хавфсизлигига раҳна солаётгани таъкидланди.

Учрашув иштирокчилари ўзларини қизиқтираётган бошқа масалалар юзасидан ҳам фикрлашиб олдилар. Амалий учрашув якунлари бўйича протокол имзоланди.

(ЎЗА).

ВИЛОЯТ ҲОКИМАЛИГИДА

ИСТЕЪМОЛЧИ ҲУҚУҚЛАРИ ҲИМОЯДА

МАМЛАКАТИМИЗДА иқтисодий ислохотлар қўлами тобора кенгайиб бормоқда. Бозор муносабатларига ўтиш даврида ҳўжаликни юриштишининг янги тартиб-қоидаларини жорий қилиш, уларнинг амалда бажарилишига эришиш масалаларига катта эътибор берилмоқда. Чунончи, «Истеъмолчи ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги ҳамда «Товарлар бозорида рақобат ва монополистик фаолиятни чегаралаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларининг ижросини таъминлашнинг аҳволи қандай, бу ишни янада яхшилаш учун нималар қилиш керак, қандай чора-тадбирларни амалга ошириш лозим?

Яқинда вилоят ҳокимлигида бўлиб ўтган семинар-кенгашда бу масалалар атрофлича муҳокама қилинди. Унда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитаси бошқармалари раҳбарлари, шаҳарлар ва туманлар ҳокимларининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосарлари, Тошкент вилояти ва шаҳарларидаги монополистик корхоналарнинг раҳбарлари ва иқтисодиёт хизматлари бошликлари ва бошқалар иштирок этдилар.

Семинар-кенгашни вилоят истиқболни белгилаш ва статистика бош бошқармаси бошлиғи, вилоят ҳокимининг ўринбосари Б. Ҳосилов олиб борди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитаси раиси, молия вазири ўринбосари Р. Раҳимжонов, шу қўмитанинг қатор бошқармалари раҳбарлари ҳамда Тошкент вилояти молия бошқармаси ҳузуридаги монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш ҳудудий бошқармаси бошлиғи Б. Жалиловнинг муҳокама қилинаётган мавзунинг турли йўналишлари бўйича маърузаларини тингладилар.

Вилоят хотин-қизлар қўмитасида

АЁЛ РАҲБАР БЎЛГАЧ...

Германиянинг Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган «Конрад Аденауэр» фонди ташкилотчилари, республика хотин-қизлар қўмитаси ҳамда Тошкент вилояти хотин-қизлар қўмитаси ҳамкорликда уюштирган ўқув семинар «Аёл ва жамият» деб номланди.

24 февраль куни вилоят ҳокимлигида иш бошлаган семинарда фонд вакили Вольфганг Шрайбер қатнашиб, семинар олдига қўйилган мақсад ва вазифалар ҳақида қисқача сўзлади. Шундан сўнг вилоят ҳокими Эркин Рўзиев вилоят хотин-қизларининг жамият ривожига қўшаётган ҳиссаси ҳақида тўхталиб, ушбу семинар бу борадаги амалий ишларни янада ривожлантиришга ёрдам беради, деб умид билдирди.

Ҳўш, семинар кун тартибига қўйилган масалалар асосан нималардан иборат эди? Аввало, унда бевосита иштирок этган вилоятдаги барча туман ва шаҳарлар хотин-қизлар қўмиталарининг раҳбарлари «Бугунги кун раҳбар аёли қандай билим ва фазилатларга эга бўлмоғи керак? Қандай қилса хотин-қизлар қўмиталари фаолиятини янада юқори даражага олиб чиқиш мумкин?» деган саволлар атрофида очик баҳс, мулоҳаза ва мунозара юритдилар, шу мавзуга оид маърузалар тингладилар. Айниқса, республика Бош вазири муовини, республика хотин-қизлар қўмитаси раиси Дилбар Ғуломова, республика хотин-қизлар қўмитаси раисининг ўринбосари Дилбар Қобулова, республика Болалар фонди раиси Инқилоб Юсупова, республика Президенти девонининг масъул ходими Наталья Кургановская, Германиянинг Рурда университети аспиранти Аннете Кремер, вилоят хотин-қизлар қўмитаси раиси, вилоят ҳокимининг муовини Сайёра Ҳўжаева, исломшунос олим Ҳамидулла Кароматов ва бошқаларнинг аёлларнинг жамиятдаги иштироки билан боғлиқ турли мавзудаги сўхбатлари тингловчилар учун фойдали бўлди.

Икки кун давом этган бу семинарда фақат илмий маърузалар билан чекланиб қолмай, унда аёлларга раҳбарлик амалиётида ёрдам берадиган ўйин-танловлар ҳам ўтказилди. Семинар сўнггида мазкур танлов ғолибларига ва фаол иштирокчиларга «Конрад Аденауэр» фондининг эсдалик совғалари топширилди.

Зарифа ЭРАЛИЕВА.

ДАРОМАДГА ҚАРАБ БУРОМАД

СУЛТОН Сегизбоев номли корпорация қишлоқларида икки-уч йил олдин бўлган одам энди уни таний олмайди. Янги-янги уй жойлар, уйингоҳ, бозор, ишлаб чиқариш корхоналари... Ўзгаришлар катта. Уч йил олдин бу ерда атиги уч чакирим газ қувури тортилганди. Энди эса 12 километр масофадаги қувурлардан газ оқяпти. Янги қурилган 80 та хонадон электр қуввати ва ичимлик суви билан тўла таъминланди. Тикувчилик цехида 15 хил маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Аҳоли эҳтиёжи учун пахта титадиган цех ҳам очилди. Дехқонлар энди олди-сотди қилиш учун туман марказига қатнамай қўйишган. Уларнинг барча қўлайликларига эга бўлган ўз бозорлари бор. Буларнинг ҳаммаси ҳўжаликда қишлоқ ҳўжалиги соҳасида даромаднинг йил сайин қўлайиб бораётгани ва бошқарув уни тежаб-тергаб, расамади билан харжлаётганидан. Бошқарув тақлифи билан ўтган йили 7 та ғалла комбайни ва 8 та ҳайдов тракторлари сотиб олинган эди. Бу йил яна янги техника харид қилиш режалаштирилган. Негаки, меҳнатни техника бажарса, маҳсулот таннархи арзонга тушади, даромад кўпаяди, қишлоқ янада ободонлашади.

Раҳим ҚОДИРОВ,
Оққўрғон тумани.

ХАЛҚ ОРАСИДА ҲУНАРМАНДЛАР КЎП

ТУМАН ҳокимлиги Давлат мулкани бошқариш қўмитаси ҳамда туман товар ишлаб чиқариш тадбиркорлар палатаси ҳамкорликда ўтказган «Ташаббус-97» кўрик-танловини томоша қилган ҳар бир киши халқимизнинг қўли гул, ҳўнари эса беҳисоб эканлигига яна бир қарра ишонч ҳосил қилди. Тумандаги тадбиркор ва ишбилармонлар, ҳўнармандлар маҳсулотлари намойиш этилган кўрик-танловнинг ҳакамлари ғолибларни аниқлашда қўйналдилар.

Роватак жамоа ҳўжалиги аъзоси Муқаддас Солиҳовага моҳир чеварликда тариф йўқ экан. «Белк» фирмаси раҳбари Аҳмад Бекназаров энг яхши тадбиркор, Янги Тўлқин жамоа ҳўжалиги аъзоси Фахриддин Каримов энг яхши фермер деб топилдилар. Кўрик-танловга Тўйтепадаги АНА-Текстиль қўшма корхонаси ҳомийлик қилди.

Ғолиблар қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар ва вилоят кўрик-танловига йўлланма эгаси бўлдилар.

Усмонали ҲАМИДОВ,
Ўртачирчиқ.

ХАЛҚАРО ТАЖРИБАГА БАҒИШЛАНДИ

ТОШКЕНТ Давлат юридик олийгоҳида «Инсон ҳуқуқлари: Франция ва Ўзбекистон тажрибаси» мавзусида халқаро семинар бўлиб ўтди. Уни институт қошидаги Инсон ҳуқуқлари ва гуманитар ҳуқуқни ўрганиш Маркази ҳамда инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази биргаликда уюштирдилар.

Инсон ҳуқуқлари бўйича Республика миллий маркази ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг таклифи билан Тошкентга келган Оврупода Ҳавфсизлик ва Ҳамкорлик бўйича ташкилотнинг халқаро ҳуқуқ эксперти Мишель Лесажа анжуман ташаббускори бўлди.

Семинарда инсон ҳуқуқи бўйича республика Миллий марказининг директори А. Саидов, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги доимий вакили ўринбосари К. Калдарони, Республика Олий суди раиси У. Мингбоев, инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг вакили С. Рашидова, Америка юристлар уюшмасининг вакили М. Майя, институт қошидаги инсон ҳуқуқлари ва гуманитар ҳуқуқларини ўрганиш Марказ директори Омонулло Муҳаммаджонов иштирок этдилар.

Семинарни Тошкент давлат юридик олийгоҳининг ректори, профессор Ҳалимбой Бобоев бошқарди.

Жаноб Лесажа ўз нутқида Францияда инсон ҳуқуқлари бўйича тўпланган тажрибалар хусусида тўхталди.

— Америка бой ва қудратли давлат. Шунга қарамастан, бу ерда ҳам демократияни ҳали тажриба сифатида тушунишди. Ҳамон уни такомиллаштириш давом этмоқда, — деди ўз нутқида Америка юристлар уюшмаси вакили М. Майя.

Семинарда Республика инсон ҳуқуқлари миллий Марказининг директори А. Саидов 5 йил ичида Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари борасида қилинган ишлар ҳақида гапириб берди. У мамлакатимизда иқтисодий эркинликлар асослари ва хусусий мулк ҳуқуқи қонунлар билан мустақамланганлигини алоҳида қайд қилди. Бозор иқтисодиёти муносабатларини шакллантириш ҳам босқичма-босқич бормоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган бизнинг мамлакатимиз инсон ҳуқуқлари Умум Декларациясини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб келмоқда. Бизда инсон ҳуқуқлари бўйича Республика Олий Мажлиси вакилликда демократик институтлар ривож топиб бормоқда. Шунингдек, республикада инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий Марказ, инсон ҳуқуқи ва гуманитар ҳуқуқни ўрганиш Маркази ташкил этилди. Тошкентда инсон ҳуқуқлари масалаларининг кенг муҳокамасига бағишланган бир қатор халқаро анжуманлар ўтказилди. Бундай мулоқотларни тез-тез ўтказиб туришнинг дастури ишлаб чиқилди.

Семинарда инсон ҳуқуқлари бўйича Республика Олий Мажлисининг вакили С. Рашидова нутқ сўзлаб, у демократик институтнинг режалари, мақсадлари, вазифалари ҳақида сўзлади.

Юридик институт қошидаги инсон ҳуқуқи ва гуманитар ҳуқуқни ўрганиш бўйича Марказ директори Омонулло Муҳаммаджоновнинг нутқи инсон ҳуқуқларига ҳурмат муносабатини шакллантиришга қаратилди.

Семинар няхосида Тошкент давлат юридик институти ўқитувчилари ҳам мазкур мавзу юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Сайдвали ҲАСАНОВ.

• Қарор ва ижро • Мажлис ва мақсад •
Ҳаёт ва муаммо • Ҳамма нарса инсонларга
дахлдор • Жиноятчиликни, фақат, кўпчилик
енгади • Халққа хизмат — юксак масъулият
• Маърифатли одамдан мунофиқ чиқмас •
Бекорчидан барча безор • Йил мазмунини кун-
лар яратар •

...Кунлар, ҳафталар, ойлар ўтаверади. Лекин, улар қай йўсинда кечмоқда? Одамзодга ўлчаб берилган сониялар, дақиқалар, соатлар мазмунини қанақа? Кўзимиз очик, дилимиз равшан, руҳиятимиз енгил, ризқ-рўзимиз ҳалол, бола-чақаларимиз ташвишсиз, оилаларимиз роҳат-фароғатдами? Умр сўқмоқларидан беминнат, ҳавф-хатарсиз, иймон-этиқод билан одимлашганимиз? Маънавиятни, маърифатни, эзгуликни, меҳр-оқибатни, қолаверса, инсон эканлигимизни унутиб қўймадикми? Ношукур бўлиб қолмадикми?

Олий мақомдаги Президент фармонлари, ҳукумат қарорлари қабул этилади.

ИСБОТ ТАЛАБ ҚИЛМАЙДИГАН ҲАҚИҚАТ

ҲАЛИ айтганимиздек, фармонлар, қарорлар қабул қилинади, мажлислар, йиғинлар ўтказилади. Бундан кейин ҳам бундай ишлар давом этади. Лекин, гап уларнинг ижросида. Ижро сифати юксак бўлган тақдирдагина натижа ҳам, ҳосила ҳам шунга яраша бўлади. Белгиланган вазифалар, мақсадлар қоғоз-

ларда қолиб кетаверар экан, ҳеч қачон ижобий самараларга эришиб бўлмайди. Бу исбот талаб қилмайдиган ҳақиқатдир.

— Жуда тўғри гап, — деди вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи, ички хизмат полковниги Равшан Ҳайдаров, — 8 февралда вилоят ҳокимлигида ҳуқуқ тартиботни ҳимоя қилиш идоралари ходимларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда инсонлар манфаатини муҳофаза этиш, жиноятларнинг олдини олиш, осойишталик барқарорлигини доимий равишда таъминлаш каби масала-

1997 йил — Инсон манфаатлари йили

ҲАР КУНИМИЗ— БИР СИНОВ

йили деб эълон қилинди. Бу жабҳа ҳаётнинг жуда кўп қирраларини ўз ичига олади.

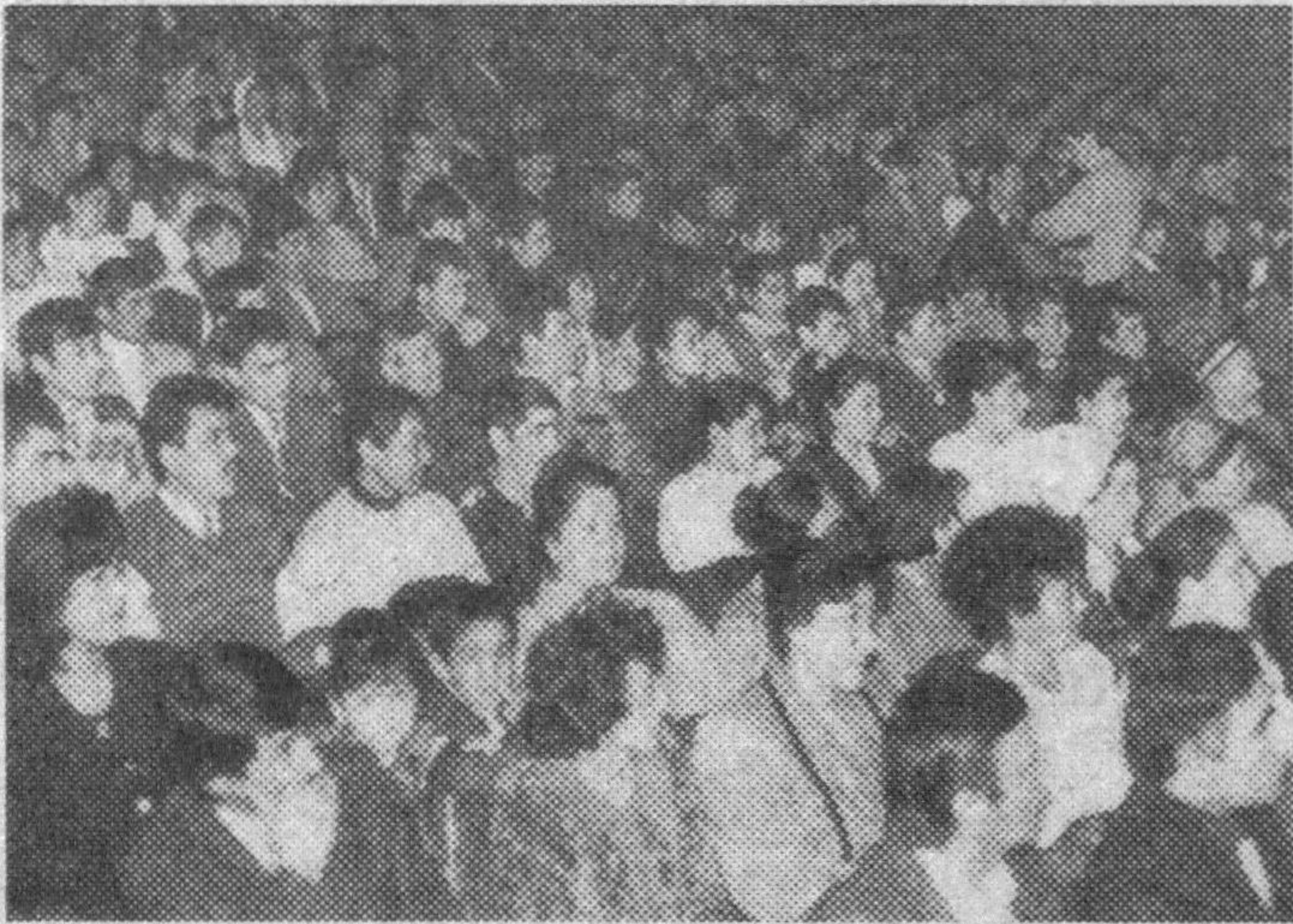
Яқинда ана шундай йиғилишлардан бири Бекобод шаҳрида бўлди. Унда фаоллар, халқ ноиблари, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари, мактаб директорлари, ички ишлар ва ДАН ходимлари, маҳаллалар оқсоқоллари иштирок этдилар. Мазкур йиғилишнинг бизга ёққан томони шу бўлдики, унда ҳисоботбозлик, рақамбозликдан қочилди, ижтимоий, иқтисодий ҳаётимизга доир муаммолар дангал ўртага ташланди. Айниқса, танқидий руҳ устунлик қилди. Айтиш мумкинки, самимий мулоқот бўлди.

лар муҳокама этилди. Уша йиғинда вилоятимиз ҳокими Эркин Рўзиев янги бир ташаббусни ўртага ташлади. Тилга олинган муаммоларни жойларнинг ўзида кўриб чиқиш, аҳоли билан бевосита мулоқот ўрнатиш, кўрсатилиши керак бўлган ёрдамларни дарҳол ўша ерларда амалга ошириш, қуриётларнинг илдизларини очиб ташлаш каби вазифалар қўйилди. Ҳатто, иқтисодий ислохотлар жараёнига аралашиб, кишлоқлар инфраструктураси, меъморчилик, ободонгарчилик масъулиятлари ҳам бизнинг зиммамизга юклан-

ди. Ана шундай мажлисларнинг биринчиси бугун Бекободда ўтказилди. Мажлис савияси қандай бўлишини энди кўрамиз...

ХЎШ, ШАҲАРДА АҲВОЛ ҚАНДАЙ?

ШАҲАР бўйича жами турдаги жиноятларни таҳлил этадиган бўлсак, умумий манзара унчалик қувончли бўлиб чиқмайди. 1995 йилга нисбатан 1996 йил (Давоми 7-бетда).



ИСЛОҲОТЛАР нега жадал силжимаётгани кўпчиликни қизиқтиради. Теваракка назар ташласак, не не замондошлар биз билан бирга умргузаронлик қилаётганини кўрамиз. Ҳамма ўз иши билан овора. Ёшлар билан раҳбарлар ўртасидаги алоқа узилган. Тўғрироғи, ёшлар билан ишлаш йўқ ҳисоби. Айрим ҳокимлар «бундай майда-чуйда» вазифаларни ё тўққизинчи, ё ўнинчи ўринга суриб қўяди. Айниқса, мактабни битирган йигит-қизлар тақдири билан ҳеч қим шугулланмайди. Келинг, биз сизга вилоятимизнинг Тошкент туманида амалга оширилган ибратли тадбир хусусида ҳикоя қилиб берайлик.

Тошкент туманида 130 минг киши истиқомат қилади. Шундан 60 фоизи ёшлар. Айни кунларда шу ёшларнинг 502 нафари Тошкент шаҳридаги дорилфунунлар, олийгоҳларда таълим олишмоқда. Яқинда Тошкент туман ҳокимиятининг ҳомийлигида «Қамолот» жамғармаси вилоят ва туман бўлиmlари ташаббуси билан пойтахтимиздаги Ҳамза номи театр биносида талабалар учрашуви ўтказилди. Учрашувга юзлаб талаба, уларнинг ота-оналари, мактаб ва олий даргоҳ ўқитувчилари таклиф қилинди. Биз бир гуруҳ ёшлар билан суҳбатлашдик:

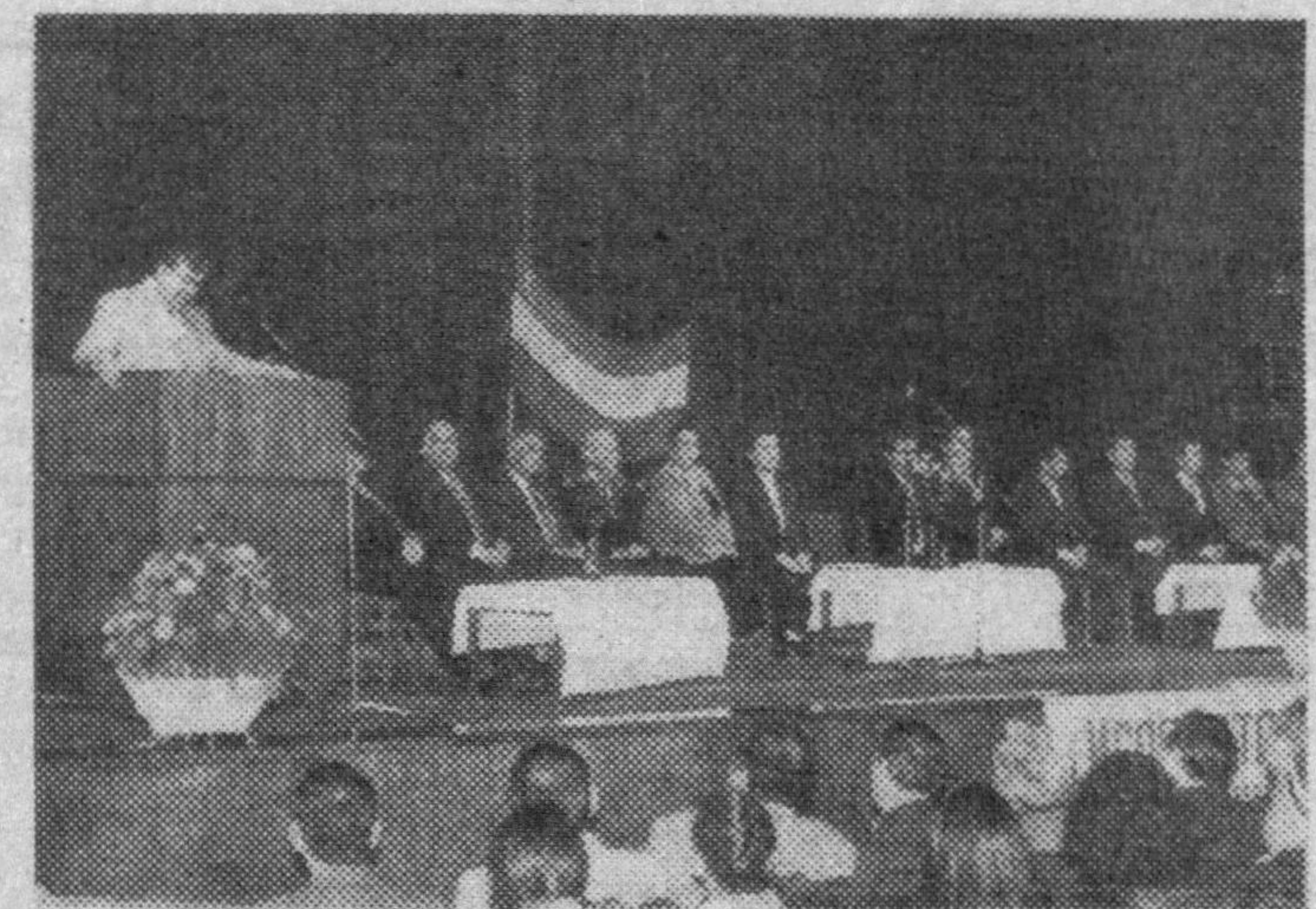
— Тошкент Давлат дорилфунунининг журналистика куллиёти 4-босқичида ўқийман, — деди Маърифат Ғофурова, — ўтган вақт мобайнида туман раҳбарлари муаммоларимизни тинглаш уёқда турсин, бирров ҳолимиздан хабар олганлари йўқ эди. Бугун эса ёшлар, талабалар ҳаёти раҳбарларимизни қизиқтираётган экан, буни хайрли

«ДОНИШМАНД ДЕДИКИ, ОСОННИ КУТМА...»

иш деб ҳисоблайман. Чунки, мен қаердадир керакли эканлигимни ҳис этиб турсам, ўқишга бўлган иштиёқим ўн чандон ошади. Орзуим мустақил Ватанимга хизмат қилишдир.

— Тошкент Давлат Иқтисодий дорилфунунидан қайтаётсам, деканамиз йўқлаётганини айтишди, — суҳбатимизга қўшилди 5-босқич талабаси Зайнобиддин Мухиддинов. — Декан ҳузурига борсам, таклифнома беришди. Хурсандчилигимни яширолмай уйга кўнғироқ қилсам, ҳокимиятдан ота-онамни ҳам қувонтирадиган хабарчилар боришган экан. Хуллас, шу йиғинга таширф буюрдик. Баҳонада дўстлар орттирдим. Барчамиз битта туман фарзандлари эканмиз. Худо хоҳласа, биргалишиб, туманимизни ҳар томонлама ривожлантириш ниятидамиз.

Учрашувда Тошкент вилояти ҳокимининг муовини Дилбар Жаҳонгирова, «Қамолот» жамғармаси Тошкент вилоят бўлими раиси Ёқуб Турсунов, Шредер номи мева-сабзавотчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси директори Маҳмуджон Мирзаев, Тошкент тумани ҳокими, Олий Мажлис депутати Акбарали Йўлчиев ва бошқалар иштирок этишди. Фурсатдан фойдаланиб, туман ҳокимини суҳбатга тортдик:



— Бундоқ ўйлаб кўрсак, муаммолар бисёр экан. Малакали ходимлар, етук раҳбарлар етишмайди. Масалан, хўжалик ва ташкилотларда нари борса икки ойлик курсни тугатган ҳисобчилар ишлашяпти. Туман раҳбарлари ўртасида эса чет тилларни биладиган биронта киши топилади ёки йўқ. Мактабларда хорижий тилларни ўқитадиган кучли муаллимлар ҳам кам. Ёш мутахассисларга деярли эътибор бермай қўйди. Ахир, Президентимиз «Ёшлар-келажагимиз, куч-қудратимиздир», «Ислохотларимиз тақдири — ёшлар қўлида»

каби ҳикматли сўзларни беҳуда айтганлари йўқ. Ҳаётимиз жуда тез тараққий этапти. Мутахассисларимиз, ёшлар замонамизнинг ана шу шитобиға монанд одимлашлари керак. Туманимизда ҳозир 8 та кўшма, 100 дан ошди кичик корхоналар фаолият кўрсатмоқда. Икки мингдан ортиқ ёш йигит-қиз иш билан таъминланди. Лекин, кичик корхоналарни замонавий жиҳозлар билан таъминлаш, жаҳон андозасидаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш лозим. Кишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналаримизда тайёрланадиган маҳсулотлар ҳам бозоргир эмас. Соғлиқни сақлаш соҳаси ҳам тумани-

миз бўйича қониқарли, деб бўлмайди. Худо хоҳласа, барча соҳалар компьютерлашади. Кўриниб турибдики, бу муаммоларни етук мутахассис ёшлар, уларнинг саъй-ҳаракатисиз ечиб бўлмайди. Қизиқ бир далил келтираман. Туманда 40 та кутубхона бор. Уларга 200 тагина талаба аъзо экан. Бугунга келиб кутубхоналар талаб даражасида эмас. Эндиликда туманда иккита кутубхона бўлади. Бироқ, бу кутубхоналар ҳамма томондан мужассам, замонавий бўлади. Шунингдек, спорт ўйингоҳлари қўпаяди, деб ваъда бераман. 40 нафар истеъдодли талабаларга ойига 1000 сўмдан стипендия белгилаймиз. «Қамолот» жамғармаси туман бўлими талабалар билан турли тадбирлар ўтказиши учун «Наврўз» байрамига аталган ҳашарда йиғилажак маблағни ўтказиб берамиз. Қисқаси, ёшлар билан узилиб қолган алоқани тиклаб, улардаги масъулиятни оширмоқчимиз. Кредит ёки ёрдам ололмай юрган тадбиркор ёшларимизга ҳам кўмаклашамиз. Токи, Ватанимиз равақ топсин, фуқароларимиз ҳаёти фаровонлашсин. Бундан кейин шу йўлимиздан қайтмаймиз...

Учрашув қатнашчилари йиғилишдан сўнг анча вақт тарқалишмади. Улар тез-тез дийдор кўришиб туришга келишиб олдилар.

**Тўлқин ЁРҚУЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»
муҳбири.
Суратларда:
учрашувдан лавҳалар.
Даврон АҲМАД олган
суратлар.**



СОФ ҲАВО, ТИНИҚ СУВ, ТОЗА ТУПРОҚ УЧУН!

ТАБИАТНИ МУҲОҒАЗОН

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТАБИАТНИ МУҲОҒАЗА ҚИЛИШ ҚҮМИТАСИ САҲИФАСИ

ИШИМИЗ КҮЛАМИ КЕНГАЙМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришганидан кейин табиатни муҳофаза қилиш муаммоларини ҳал қилиш, табиий захиралардан оқилона фойдаланишга эътибор муттасил кучайиб бормоқда. Ҳозирги вақтда биз қонунлар ва меърий-техник ҳужжатларнинг бутун бир яхлит мажмууга эгамиз. Бурчимиз уларнинг жойларда сўзсиз бажарилишини таъминлашга кўмаклашишдир.

Шу нуқтаи назардан ўтган йили табиатни муҳофаза қилиш бўйича ишларимизни қисқача таҳлил қилмоқдамиз. Йил давомида атмосфера ҳавоси, сув ва ер ресурсларидан оқилона фойдаланиш, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш масалалари билан муттасил шуғулландик. Жойлардаги бўлинмаларимиз ва нозирларимиз бу йўлда жуда кўп куч-ғайрат сарфладилар, иш-ни яхшилашга ёрдам берадиган имкониятларни излаш ва улардан оқилона фойдаланишга интилдилар. Табиатни муҳофаза қилиш қонун-қоидаларига амал қилмаётган шахсларга нисбатан мурасасиз бўлдилар. Ўз ҳуқуқларидан фойдаланиб, уларга нисбатан турли хил жазо чораларини қўладилар, жарималар солдилар. Кенг кўламда олиб борилган бу кураш, албатта, ўзининг муайян ижобий натижаларини берди.

Доим бўлганидек, атроф-муҳит ҳавосининг таркибини муттасил ўрганиб бордик. Уни турли чиқиндилар ва захарли моддалар билан ифлос қилаётган манбаларни аниқлаш ишлари тинмади. Умуман йил давомида 631 та корхона ва ташкилотлар текширишдан ўтказилди. Уларнинг кўпчилигида экологик аҳволнинг кўнгилдагидек эмаслиги, атроф муҳитни кўп даражада ифлос қилинаётганлиги аниқланди. Камчиликларни ва нуқсонларни бартараф этишга қаратилган кўрсатмалар берилди. Атмосфера ҳавосига меърадан анча кўп миқдорда захарли моддаларни тарқатаётган цехлар ва участкаларни тўхтатиб қўйиш тўғрисида 15 та қарор чиқарилди. Айни вақтда, бундай ўзи бўларчилиқка йўл қўйган 160 нафардан ортиқ мансабдор шахсга нисбатан турли хил жазо чоралари қўлланилди. Улардан жарима сифатида ундирилган маблағ ҳажми сал кам 150 минг сўмни таш-

кил этди.

Вилоятимизда атмосфера ҳавосининг мусоффолигини яхшилашга қаратилган 85 та тadbир амалга оширилди. Айниқса, Янги-Ангрен давлат иссиқлик электрстанцияси, Чирчиқ қишлоқ хўжалик машинасозлиги ва Ўзбекистон кимё машинасозлиги корхоналарида бу соҳада қўрилган чораларнинг самараси салмоқли бўлди. Ана шулар ҳисобига ҳавога зарарли моддаларни тарқатиш 14,2 минг тоннага камайди.

Сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш билан боғлиқ бўлган муаммолар доим эътиборимизда бўлди. Бу соҳа бўйича қонунларнинг ва қарорларнинг бажарилишини узлуксиз текшириб бордик. Йил давомида 855 та объектда сув ресурсларидан фойдаланишнинг аҳволи ўрганилди. Бу масалага панжа орасидан қараган 150 нафарга яқин мансабдор шахслар турли миқдорда пул жарималари тўлашга мажбур бўлдилар.

Ачинарлиси шундаки, ўтган йили сув ҳавзаларини бир йўла кўп миқдорда ифлослантириш ҳоллари яна такрорланди. 3 марта шундай ҳолат содир бўлди. Унинг айбдорлари бўлган 11 нафар мансабдор шахс жазоланди. Табиатга етказилган зарарни ўрнини қоплаш учун унинг айбдори бўлган корхоналардан 370 минг сўм миқдорда маблағ ундириб олинди.

Ер ресурсларидан фойдаланишдаги нуқсонларни ҳамон тўла бартараф этганимизча йўқ. Ўтган йили натижалари ҳам шундан далolat бериб турибди. Хатто, таъқиқланган захарли дефолиантларни қўлланишда экологик талабларга амал қилмаслик ҳоллари учради. Юқори-чирчиқ туманидаги «Ийикота», «Дўстлик», «Гулистон» ва Аҳмад Яссавий номи жамоа хўжаликларидан шундай нуқсонларга йўл қўйилган. Бунинг учун хўжаликлар раҳбарларига 10 минг сўмдан ортиқ жари-

ма солинди. «Ер ҳақидаги қонун» талабларини бажаришда катта нуқсонларга йўл қўйган 17 та ташкилот ва корхонанинг иши тўхтатиб қўйилди. Биргина Ангрендаги «Ўзбекрезинатехника» ишлаб чиқариш бирлашмасидан чиқиндилар билан ер ресурсларини ифлос қилганлиги учун 40 минг сўм маблағ ундириб олинди. Худди шундай аҳвол Чиноз коммунал хўжалигида ҳам юз берди.

Лекин шунга қарамай умуман табиатни муҳофаза қилиш соҳасидаги камчиликлар ниҳоятда суст камаймоқда. Ўзбекистон металлургия комбинати ва Олмалик кон металлургия комбинати каби корхоналарда қайта қуриш ва янги технологияларни жорий қилиш чўзилиб кетмоқда. Ваҳоланки, уларни амалга ошириш атмосфера ҳавосининг сезиларли даражада яхшиланишига олиб келган бўларди. Бундан ташқари, табиатни энг кўп миқдорда ифлос қилаётган Ангрен Давлат иссиқлик электрстанциясини реконструкция қилиш масаласи ҳамон судралмоқда. Бўка, Оққўрғон, Бўстонлик туманларидаги корхоналарда атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш бўйича ишлар маромига етказилмаган. Тошкент ва Зангиота туманларида эса ниҳоятда суст олиб борилмоқда.

Яна бир катта муаммо ҳақида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Ўтган йили Чирчиқда нитриденитрификация қурилмасини қуриш ва Чирчиқ дарёсидаги тозалаш қурилмаларини кенгайтириш ишлари бажарилмади. Шу иншоотлар бўйича белгиланган режалар тўла адо этилганида вилоятимизнинг энг катта ичимлик сув манбаларидан бири ҳисобланган Чирчиқ дарёсини булғатиш муаммоси 90 фоизгача ҳал қилинган бўлур эди.

Ўтган йили турли сабаблар билан яроқсиз ҳолга келган ер майдонларини қайта фойдаланиш бўйича ишлар олиб борилганлигини қайд қилиб ўтиш лозим. Бу масала вилоят кўмитасида бир неча марта танқидий нуқтаи назардан муҳокама қилинган ишда жонланиш юзга келди. Ўтган йили режага мувофиқ хўжаликларга фойдаланиш учун яроқли ҳолга келтирилган 83 гектар ер майдони қайтарилиши кет-рак эди. Амалда у 150 гектарни

ташқил этди. Тупроқнинг емирилишини камайтириш учун Бекобод туманида 10 гектар майдонда ўрмон муҳофаза қилиш минтақалари барпо этилди. Бўстонлик туманида эса худди шундай ишлар 5 гектар майдонда амалга оширилди. Умуман вилоят бўйича 100 гектар ерда тупроқ емирилишини бартараф этишга қаратилган чора-тадбирлар кўрилди.

Бу йил кўмитамиз ва унинг жойлардаги бўлимлари жамоалари олдида янада мураккаб вазифалар турибди. Биз табиатни муҳофаза қилишни барча йўналишлар бўйича янада жонлантиришимиз, уларнинг самарадорлигини оширишимиз лозим. Шу мақсадда йиллик иш режасини тузиб чиқдик. Унга мувофиқ атмосфера ҳавосининг тозаланиши яхшилаш, сув ва ер ресурсларидан оқилона фойдаланишни кучайтириш, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ишларини кенгайтиришимиз, янги барпо этилаётган барча объектларни экологик текширувдан ўтказишни таъминлаш ва бошқа шу каби ишларни амалга оширамиз.

Имкониятдан фойдаланиб бир таклифни ўртага ташламоқчи эдим. Мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилишга бундан буён ҳам эътибор кучайиб бораверишига шубҳа йўқ. Чунки, у биринчи навбатда инсоннинг саломатлигини таъминлашга қаратилганлиги билан жуда муҳимдир. Бу ишларга эса экологлар бош-қош бўлишлари лозим. Шундай бўлгач бу касбнинг обрўсини янада ошириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайман. Шунинг учун республикамизда ҳар йили нишонланадиган Эколог кўни байрамини таъсис этиш лозимга ўхшайди. Айни вақтда «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган эколог» унвонини ҳам жорий қилиш зарур. Бу ҳам табиатни муҳофаза қилиш ишларини яхшилашга ёрдам берган бўларди.

Т. ЭРГАШЕВ,
вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси.

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

ВИЛОЯТ табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ўзининг минтақавий, туман кўмиталари фаолиятининг ўтган йили якунларини кўриб чиқди.

Ғолибларни аниқлашда атмосфера ҳавоси, сув, ер ресурслари, ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш бўйича давлат нозирларининг фаолияти, экологик экспертиза ишлари натижаларига алоҳида эътибор берилди. Бундан ташқари, ўтказилаётган текширишларнинг самарадорлиги, атроф муҳитга чиқиндилар ва зарарли моддаларни чиқариш миқдорининг камайиши, табиатни муҳофаза қилиш юзасидан белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишини назорат қилиш, меърдан ташқари чиқиндилар чиқарилгани учун тўловларни ундириб олиш, табиатни муҳофаза қилиш қонунларини бузганларга нисбатан қўрилган чоралар ҳисобга олинди.

Ўтган йили табиатни муҳофаза қилиш бўйича қатор минтақавий кўмиталар жамоалари анча самарали ишладилар. Биринчи ўринга Ангрен минтақавий табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси лойиқ деб топилди. Иккинчи ўрин эса Чирчиқ кўмитасига берилди. Учинчи ўринни Бекобод кўмитаси эгаллашга муяссар бўлди.

Табиатни муҳофаза қилиш бўйича туман кўмиталари орасида Паркент туман кўмитасининг иши яхши баҳо олди ҳамда унга биринчи ўрин берилди. Куйичирчиқ тумани табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси нозирлари ҳам зиммаларидаги вазифани анча дуруст бажардилар. Шунинг учун бу кўмита иккинчи ўринни эгаллади.

Вилоятимизда атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш билан шуғулланувчи ўнлаб давлат нозирлари бор. Ўтган йилдаги иш якунлари бўйича Ангрен табиатни муҳофаза қилиш минтақавий кўмитасининг нозир Т. Когдас, Чирчиқ минтақавий табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси нозир Б. Бозорбоев ўз касбдошлари ўртасида энг яхшилари деб тан олинди.

Сув ресурсларини муҳофаза қилиш бўйича Ангрендан А. Миралов, Чирчиқдан Д. Амирбоев, ер ресурсларини муҳофаза қилиш бўйича Чирчиқдан А. Раҳимов, Паркентдан Н. Миртурсуновлар ғолиб деб топилдилар. Ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш билан шуғулланувчи нозирлардан бекободлик А. Рустамов, Оққўрғондан С. Идрисхўжаев, Ангрендан У. Хожимановларга мукофотли ўринлар берилди.

Ч. ПЕРЕПЕЛИЦИНА.



Нина Викторовна Хаустова исмини вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ва унинг барча бўлинмаларида ҳурмат билан тилга оладилар. У кўмита атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш махсус нозирлигининг бошлиғи бўлиб ишлаб келмоқда. Ўз вазифасига виждонан ёндошиши туфайли ҳамкасблари ўртасида обрў орттирган. Айни вақтда бой иш тажрибасини ёшларга ҳам қўйиб билан ўргатмоқда. Унинг кўп йиллик самарали меҳнати муносиб тақдирланиб, у Ўзбекистон Республикасининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотланди. Ушбу суратда Нина Викторовна (чапда) ҳамкасб шогирдларидан бири билан кўриб турибди.

В. ГРАНКИН суратга олган.

● Ҳар йили ўтадиган бўлди ●

ХАЛҚИМИЗ сувни дуру-гавҳарга таққослайди, бунинг боиси бор, албатта. Бизнинг шароитда унинг ҳар бир томчиси ҳам ниҳоятда қадрланади. Бу халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Лекин, кейинги вақтларда сув манбалари ҳақи бўлмасга ифлослантириш, сарфлаш ҳоллари кўпайиб бормоқда. Шунинг учун ҳам сув ресурсларини муҳофаза қилиш муттасил кучайтириляпти. Бизнинг махсус нозирлигимиз зиммасига шундай вазифа юклатилган. Ҳозирги вақтда вилоятимиз шаҳарлари ва туманларида сув ресурсларини муҳофаза қилиш билан шуғулланувчи ўнлаб мутахассислар ишлаяпти. Уларнинг аксарият кўпчилиги етарли малакага эга.

Ўтган йили ҳам зиммамиздаги вазифани бажариш йўлида сарфлаган куч-ғайратимиз бесамар бўлмади. Айрим минтақавий кўмиталар бу соҳада яхши натижаларга эришдилар. Айниқса, Чирчиқ табиатни муҳофаза қилиш кўмитасининг иши салмоқли натижа берди. Сув ресурсларини муҳофаза қилиш билан бевосита шуғулланувчи Д. Алимбоев бошчилигидаги нозирлар корхоналар ва ташкилотлар маъмуриятлари билан яқин ҳамкорлик қилганликлари туфайли ифлос оқаваларнинг тоза сув манбаларига тушишини анча камайтиришга эришдилар.

Фикримизнинг далили учун айрим мисоллар келтирмаймиз. Чунончи, ўтган йили Чирчиқ қишлоқ ҳўжалиги машинасозлиги заводи саноат оқаваларини Чирчиқ дарёсига оқизишни бутунлай тўхтатди. «Электркимёсаноати» ишлаб чиқариш бирлашмасидаги эски аммиак ишлаб чиқаришининг оқаваларини тозалаш цехини қайта қуриш натижасида ҳар йили булғатилган оқава сувлари ҳажми 19 миллион куб метрга камайди.

Бундан ташқари, бошқа қатор корхоналарда ҳам сув ресурслари

рени муҳофаза қилишга қаратилган тадбирлар амалга оширилди. Ҳаммаси бўлиб 11 та тозалаш иншоотлари янгидан барпо этилди. Натижада Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металллар комбинати, трансформатор заводида ва бошқа корхоналарда сувни истеъмол қилиш ҳажми камайди. Шу туфайли ҳар йили 700 минг куб метр сув тежаладиган бўлди.

Ангрен минтақавий табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси ҳам сув ресурсларини муҳофаза қилиш бўйича анча самарали ишларни олиб бормоқда. Экологларнинг талаби билан қатор корхоналарнинг оқава сувлари шаҳарнинг тозалаш иншоотларига қуйиладиган бўлди. Сувни аэрациялаш станциясининг айрим иншоотлари қайта қурилди. Шу кунларда ангренлик ҳамкасбларимиз корхоналардан оқиб чиқаётган барча оқаваларни кенг кўламда таҳлилий назорат қилиш ма-

саласини ҳал қилиш устида ишлармоқдалар.

Сув ресурсларини муҳофаза қилишда Янгийўл минтақавий табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси олиб бораётган ишлар ҳам таҳсинга сазовордир. Бунда давлат нозири М. Ишченконинг хизматларини алоҳида таъкидлаш лозим. Унинг фаол иштироки билан «Биокимё» заводида ишлатилган сувни қайта фойдаланиш тизими қурилди. Ҳўжабод тажриба синови таъмирлаш механика заводи ҳамда «Ўзбекистон» депозитнинг тозалаш иншоотлари қайта қурилиб, уларнинг қувватлари оширилди.

Олмалик шаҳри сув ресурсларидан фойдаланиш бўйича вилоятда иккинчи ўринни эгаллаб туриб-

ми озаиб бормоқда. Айни вақтда тоза сувни ишлатиш камаймоқда. Лекин, шунга қарамай шаҳар ҳали ҳам вилоятда тоза сувдан фойдаланиш бўйича иккинчи ўринни эгаллаб турибди. Шундай бўлгач эришилган ютуқларга махлиё бўлмаслик, хотиржамликка асло берилмаслик лозим.

Корхоналарнинг саноат майдонлари, чиқиндилари сақланадиган жойлар ер ости сувларнинг ҳолатига салбий таъсир қилмоқда. Бундан Пискент тумани катта зарар кўрмоқда. Бу ҳудудда Тошкент Давлат университети Олмалик филиалининг махсус лабораторияси ходимлари сув таркиби устидан назорат олиб бормоқдалар ва уни таҳлил қилмоқдалар. Шу асосда ер ости сувларининг экологик ҳолатини яхшилашга қаратилган зарур тадбирларни ишлаб чиқиш лозимлигини уқтирмақдалар. Экологлар ва ишлаб чиқарувчилар уларнинг бу фикрини инобатга олишлари лозим.

Бекобод минтақавий табиатни муҳофаза қилиш кўмитасининг сув ресурслари бўйича нозирлари ҳам ўз ишларида муайян ютуқларга эришдилар. Ўтган йили шаҳардаги тозалаш иншоотлари авариясиз ишлади. Лекин, уларнинг самараси пастлигича қолмоқда. Бу талабга жавоб бермайди. Шу туфайли тозалаш иншоотларини

қайта қуриш ҳамда қувватларини ошириш юзасидан шошилиш чоралар кўриш лозим. Айни вақтда қишлоқ ҳўжалигида сувдан фойдаланиш устидан назоратни кучайтириш керак. Чунки, Бекобод тумани қишлоқ ҳўжалиги эҳтиёжлари учун жуда кўп сув ишлатади. Аниқ ҳисобларга қараганда у экинларни суғоришда вилоятимиз бўйича энг кўп сув сарфлайдиган туман бўлиб чиқди.

Куйичирчиқ, Чиноз, Бўстонлик туманлари табиатни муҳофаза қилиш кўмиталари ҳам сув ресурсларини муҳофаза қилиш ва улардан оқилона фойдаланиш бўйича фаол иш олиб бормоқдалар. Қишлоқ ҳўжалиги ва саноатда сувни тежаб ишлатишга қаратилган тадбирларни ижроси устидан қатъий назорат ўрнатишди. Бу туманларда сувдан фойдаланишни меёрлаштириш тўла ниҳоясига етказилди. Айни вақтда, тевақал атрофга зарарли моддаларни тарқатиш миқдори ҳам белгиланди. Қайси бир корхона ёки ҳўжалик шундан ортқича чиқиндиларни чиқарса бунинг учун жарима тўлайди.

Вилоятимизда сув ресурсларидан фойдаланишни ҳамда уларни муҳофаза қилишни яхшилаш йўлида эришилган бу ютуқлар бамисоли денгиздан томчидек гап. Ҳар бир томчиси дур каби бебаҳо бўлган об-ҳаётни исроф бўлишининг олдини олиш йўлида бундан-буён ҳам ҳормай-толмай ишлаймиз. Вазифамиз ниҳоятда ҳайрли ва савобли эканлигини чуқур тушунамиз.

Зулфия ЯРУЛИНА,
вилоят табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси сув ресурслари муҳофазаси ва улардан оқилона фойдаланиш махсус нозирлиги бошлиғи.

АРЗИР ҚИЁСЛАСАК ДУРУ-ГАВҲАРГА

Шундай бўлгач бу ерда об-ҳаётни тежаб-тергаб ишлатишга алоҳида эътибор бериш лозим бўлади. Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси бу муаммони доим эътибор марказида тутмоқда. Шу туфайли сув ресурсларини тежашга қаратилган кўпгина чоралар қурилди ва қурилмоқда. Шаҳардаги йирик саноат корхоналарида сувдан қайта фойдаланиш тизими барпо этилган. Шу туфайли оқавалар ҳаж-



Янгийўлдаги «Меҳнат» ишлаб чиқариш ширкати жамоаси ахлатхонадаги фойдали чиқиндиларни саралашдек ҳайрли ишни бажармоқда. Ажратиб олинадиган пластмасса, плёнка ва бошқа шу каби хом ашёлар асосда ҳар ойда миллион сўмликка яқин турли-туман кенг истеъмол моллари ишлаб чиқарилмоқда.
В. ГРАНКИН
саратга олган.

«ТОЗАЛИК» КЎРИК-ТАНЛОВИ ЯКУНЛАНДИ

ОЛМАЛИҚДА табиатни муҳофаза қилиш ишлари самарасини ошириш, кўламни кенгайтириш ва унга кенг жамоатчиликни жалб қилишга қаратилган янги-янги имкониятлар ишга солинмоқда. Шу мақсадда қатор ташкилий ишлар амалга оширилди. Жумладан, ўтган йили «Эко-сан» халқаро ҳайрия жамғармасининг шаҳар бўлими бир ҳайрли ишга қўл урди. Унинг ташаббуси билан шаҳарда «То-залик» кўрик-танлови эълон қилинди.

Унда корхона, ташкилот, муассаса жамоалари, маҳаллалар, ўқув юртлари фаол қатнашдилар. Ўтган йили шаҳарда табиатни муҳофаза қилиш бўйича муайян ютуқларга эришилишида шу танловнинг ҳам ҳиссаи бўлди.

Жамоалар, маҳаллалар аҳолиси, мактаблар, билим юртлари, олий ўқув юртлари талабалари шаҳарда саранжом-саришталикни таъминлаш, барча ҳудудларни тоза сақлаш, шунингдек баҳорги-кузги кўчат экиш, экилган дарахтлар ва буталарни парвариш қилишда намунали ишларни амалга оширдилар.

Танлов натижаларини яқунлашда корхоналар ҳудудларининг ҳолати, жамоаларнинг кўкаламзорлаштириш ва экилган кўчатлар ҳамда майсаларни парвариш қилишдаги иштироки ҳамда жойларда меёр-

даги санитария-эпидемиология даражасини таъминлаш ҳисобга олинди.

Танлов якуни бўйича корхоналар ва ташкилотлар ўртасида биринчи ўрин ва 5 минг сўмлик мукофот «Аммо-фос» ишлаб чиқариш бирлашмасига берилди. Иккинчи ўринни «Тафтинг» ҳиссасдорлик жамияти олди. Унга 3 минг сўмлик мукофот ҳам берилди. Хусусий кичик корхона «Қамбарали» жамоаси эса учинчи ўрин ҳамда минг сўмлик мукофотга лойиқ деб топилди.

Шаҳар маҳаллалари ўртасидаги ўзаро беллашувда Усмон Носиров маҳалласи ғолиб чиқди. У биринчи ўринни эгаллади ҳамда 3 минг сўмлик мукофотни олди. Иккинчи ўринни эгаллаган Рамазон маҳалласига 2 минг сўмлик мукофот берилди. Учунчи ўринни эса Акмал Икромов номли маҳалла жамоаси эгаллади.

Ўқув юртлари жамоалари ўртасида 22-ўрта мактаб танлов ғолиби деб топилди ва унга биринчи даражадаги 3 минг сўмлик мукофот берилди. Кон-металлургия техникуми иккинчи ўрин ва 2 минг сўмлик мукофот, техника лицейи учунчи ўрин ва 1 минг сўмлик мукофотга сазовор бўлди.

Шаҳарда бу кўрик танловнинг анъанавий бўлиб қолиши назарда тутилмоқда.

ДАРАХТГА БОЛТА УРМАНГ!

ДАРАХТЛАРНИНГ табиат, жумладан инсон саломатлиги учун катта аҳамиятга эга эканлигини гапириб ўтирмасамиз ҳам бўлади. Кўм-кўк яшнаб, осмонга буй чўзган, мевалию манзарали дарахтлар тевақал атрофга файз киритиб туради, кўзни қувонтиради, биз нафас олаётган кислородни ишлаб чиқаради, ҳавони турли-туман заҳарли моддалардан тозалайди. Шундай фазилатлари учун ҳам улар доим ардоқда бўлмоғи лозим.

Лекин унинг қадрига етмайдиган шахсларнинг ҳам учраб туриши ташвишли бир ҳолдир. Шаҳар ва қишлоқларимиз, боғу-роғларимиздаги кўкариб турган ҳар бир дарахт ҳисобда бўлиши лозим. Унга болта урилишига йўл қўймаслик зарур. Бундай ўзбошимчилик қиладиганлар тегишли жазолари-

ни оладилар. Қонунларимиз шуни тақозо этади.

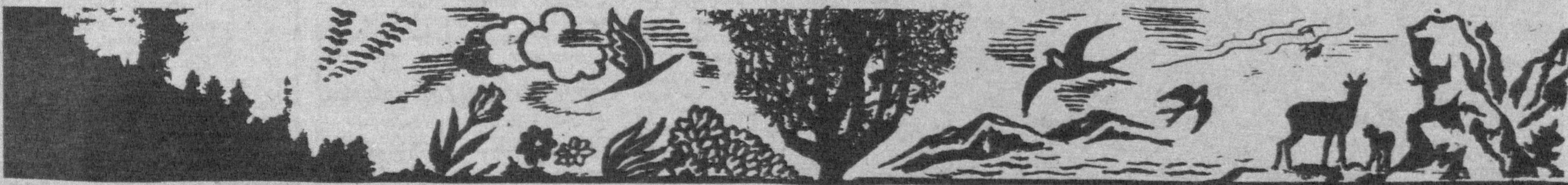
Кейинги вақтларда Ангренда ҳеч қандай руҳсатсиз кўкариб турган дарахтларни кесиш тез-тез учраб турадиган бўлиб қолди. Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш минтақавий кўмитаси нозирлари ўтказган текширувларда қатор шундай ҳоллар аниқланди.

Шаҳарда истиқомат қилувчи фуқаро К. Абдурахмонов мутасадди ташкилотлар олдиндан ўтмасдан ва тегишли руҳсатнома олмасдан бир неча манзарали дарахтларни кесиш олди. Албатта, бундай бефарқлик нозирлар эътиборидан четда қолмади. Унинг бу ўзбошимчилиги қимматга тушди. Нозирларнинг асосли талаби билан 600 сўм жарима тўлашга мажбур бўлди. Айни вақтда ундан тоvon пули ҳам ундириб олинди. У ҳаменидан яна 2880 сўм

тўлади. Фуқаро С. Иномов ҳам шундай жарима билан жазоланди. Унинг 600 сўм жарима ва яна бир неча юз сўм тоvon пули тўлашдан бошқа иложи қолмади. Кўкариб турган дарахтларни кесганлиги учун яна бир фуқаро Э. Тирбаҳдан ҳам анчагина миқдорда тоvon пули ундириб олинди.

Ҳа, ўсимлик дунёсига кўз олайтирадиганлар қилмишларига яраша жазоланадилар. Лекин, яқсад уларни жазолашда эмас, энг аввало кўкариб турган дарахт ёки бутани сақлаб қолишга эришишдир. Ҳар бир дарахтни кесиш кислороднинг камайишига озгина бўлса ҳам сабаб бўлишини унутмаслик керак. Ҳамма гап шунда.

М. МУЙДИНОВ.



Экология кундалиги

ТЕКШИРУВЛАР, ЖАРИМАЛАР, ТАНБЕХЛАР

СОНДА ЭМАС,
САЛМОҚДА БЎЛСИН

«ОЛМАЛИКҒИШТ» очик турдаги ҳиссадорлик жамиятида экологик аҳвол текширилганда табиатга зарар келтираётган қатор манбалар борлиги аниқланди. Чунончи, жамият учинчи заводининг майдалаш бўлинмасида чанг-газни тозаловчи қуролма ишламаётганлиги устидан чиқилди. У носозлиги туфайли анча илгари тўхтатиб қўйилган бўлиб, газ-чангни чиқариш йўллари циклондан ажратилган, электр двигатели олинган эди. Қисқаси, у фақат савлат тўкиб турарди. Жамият раҳбарлари учун у салмоқда бўлмаса ҳам сон-

да бўлиши керак эди. Ҳисоботларда шундай қуролма бор, деб кўрсатилиши учун зарур эди.

Бироқ, табиатни муҳофаза қилувчи нозирлар корхона раҳбарларининг бу «найранги»ни фош қилдилар. Майдалаш бўлинмасидан чиқаётган ва тозаланмаётган чиқиндилар ҳавони кўп микдорда булғаетганлигини эътиборсиз қолдирмадилар. Бўлим ишини тўхтатиш ҳақида кўрсатма бердилар. Жамиятнинг бош муҳандиси Т. Исқандаровга 1650 сўмлик жарима соддилар. Атроф-муҳит мусалфоллигини муҳофаза қилиш учун масъул этиб тайинланган В. Середда бу ишда мурасасозлик қилгани учун жазоланди. У ҳам шахсий ҳамёнидан 1650 сўм тўлашга мажбур бўлди.

Ф. АХМЕДОВА.

ҲАЗАЛКЕНТДАГИ «Оғабек» хусусий фирмаси жамоаси республикамиз, шунингдек, вилоятимиздаги турли иншоотлар, маданий-маиший муассасалар қурилишига мрамор ва гранитдан пардоз плитчалари етказиб бермоқда. Унинг бундай маҳсулотларига талаб ортиб борапти. Айни вақтда ишлаб чиқариш жараёнида чиқиндига чиқадиган шундай қимматли хом ашё парчаларини қайта ишлаш технологияси ҳам ўзлаштирилди.

Улар майдаланиб, кукунга айлантирилмоқда ва сувоқ ишларида тобора кўп ишлатилапти. Бунинг учун махсус қурилмалар ўрнатилди. Жамоанинг хайрли иши тақсинга сазовор. Унинг лекини шундаки, бу ишлаб чиқаришда ча-

ЧИҚИНДИ НАФ

КЕЛТИРМОҚДА, БИРОҚ...

нг-газни тозалаб берувчи мосламалар ўрнатиш эсдан чиқарилган. Амалда эса бунга асло йўл қўйиб бўлмайди. Экологлар бу ерда атроф муҳитга зарарли моддалар тарқатувчи саккизта манба борлигини аниқладилар. Ҳар йили улар тўрт тонна атрофида чиқиндиларни ҳавога тарқатиши ҳисоблаб чиқилди. Бу манбаларнинг ҳаммаси зарарли моддаларни ушлаб қолувчи мосламалар билан таъминланиши лозимлиги қайд этилиб, маъмуриятга тегишли кўрсатмалар берилди.

Б. ТОШПҮЛАТОВ.

ЛОҚАЙДЛИК
ҚИММАТГА ТУ-
ШИШИ МУМКИН

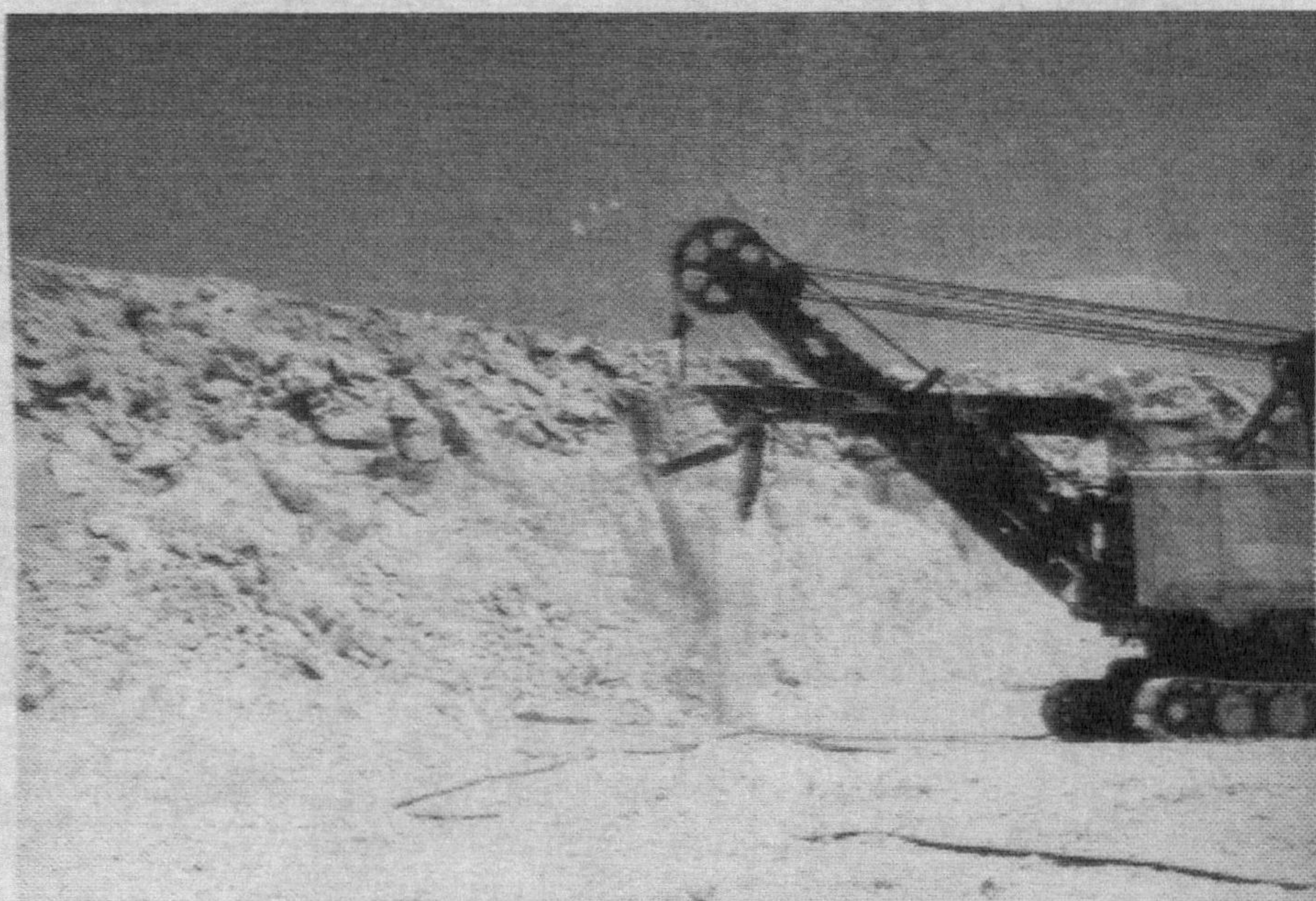
ЭКОЛОГЛАР «Ўзбекшахтақурилиши» трестининг ёнилғимойлаш материаллари омборида бўлганларида ёнилғига қарши кураш ва табиатни муҳофаза қилишга қаратилган ишларда лоқайдлик ҳукм сураётганлигига дуч келдилар. Бу ерда ёнилғи, мойлаш материаллари сақланадиган ўн учта катта ҳажмли идишлар ўрнатилган. Уларда «нафас олиш» клапанлари бўлиши шарт. Бироқ, унга риоя қилинмаётганлиги, аниқроғи, бу масалада бефарқлик се-

зилиб турибди. Уларнинг тўқизтасида шундай клапанлар йўқ. Борлари ҳам занглаган.

Бу ерда, ҳатто, табиатни муҳофаза қилиш тадбирларининг режаси ҳам тузилмаган. Зарарли моддаларни ташқарига чиқариш меёрлари ишлаб чиқилмаган. Сувдан фойдаланишда ҳам тартиб-интизом йўқ. У ҳисобга олиб борилмайди. Ҳосил бўлган чиқиндилар омбор ҳудудининг «кўздан узокроқ» чеккаларида уюлиб ётибди.

Бу ва бошқа шу каби камчиликлар баённомада қайд қилиниб, уларни қисқа муддатларда бартараф этиш зарурлиги омбор раҳбарлигига айтилди, акс ҳолда кескинроқ чора кўрилиши мумкинлиги таъкидланди.

Д. РАҲМАТУЛЛАЕВА.



«Оҳангаронцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг кон хўжалигидан чиқаётган чанг-тўзон атроф-муҳитни кўп даражада кфлослантормоқда.

ЭКИНГА ФОЙДАЛИ,
ТАБИАТГА ЗАРАРСИЗ

Кейинги йилларда қишлоқ хўжалиги зараркундаларига қарши курашининг биологик усули кенгайиб бормоқда. Шу мақсадда турли хил фойдали хашоратлар сунъий равишда фабрикалар ва лабораторияларда кўпайтириляпти. Айниқса, олтинкўз, трихограмма, хабрабракон сингари хашоратларнинг фойдалилиги ҳақида кўп ёзилмоқда. Уларнинг хусусиятлари тўғрисида кенгроқ маълумот берсангиз?

Тилаболди РАХИМОВ,
Янгийўл тумани.

Муштарий саволига Кўйичирчиқ тумани хўжаликларида биологик фабрикасининг раҳбари, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди Б. Эрматов жавоб беради:

— Бизнинг фабрикамиз саккиз йилдан буён қишлоқ хўжалик экинлари, мева ва полиз маҳсулотларини зарарли хашоратлардан ҳимоя қилиш ишига озми-кўпми кўмаклашмоқда. Ҳозирги вақтда фабрикамизда фойдали хашоратларнинг 3 тури кўпайтириляпти. Улар олтинкўз, трихограмма ва хабрабракондир.

Жамоамиз ўтган йили туманимиздаги деярли барча қишлоқ хўжалик корхоналарига шундай фойдали хашоратларни етказиб бериш билан шуғулланди. Ҳатто, қишлоқ туманлардаги жамоа хўжаликлари ҳам бизга буюртма бермоқдалар. Янгийўл ва Бўқа туманларидаги қатор хўжаликларга шундай фойдали маҳсулотлар етказиб берилди.

Бизнинг фабрикамиз шароитида етиштирилаётган бундай хашоратлардан фойдаланиш хўжаликларга ҳар томонлама наф бормоқда. Биринчидан, унинг нархи зараркундаларга қарши курашда ишлатиладиган кимёвий зарарли моддаларга нисбатан бир неча баравар арзон туради. Бунинг устига уларни тарқатиш учун ҳам кўп меҳнат ва маблағ талаб этилмайди. Энг муҳими табиатнинг мусалфоллиги сақланади. Етиштирилган маҳсулотнинг экологик жиҳатдан соф бўлиши таъминланди. Бу пировард натижада инсон саломатлиги учун жуда муҳимдир. Иккинчи томондан транспортни деярли талаб қилмайди. Ваҳоланки, кимёвий моддаларни ташиниш учун транспорт воситаси керак бўлади.

Фойдали хашоратлар табиатда ҳам ўз-ўзидан кўпаяди. Улар гўза, мева дарахтлари ва полиз экинларининг буталарига, барглари остига тухум қўяди. Агар табиатда зарарли хашоратларнинг кушандалари — энтомофаглар бўлмаганида улар жуда кўпайиб кетиб, қишлоқ хўжалигига ниҳоятда катта зарар келтирган бўлар эди.

Биз етиштираётган энтомофаглар ўргимчак кана ва қатор бошқа зарарли хашоратларга кирон келтиради.

Олтинкўз капалагининг турлари жуда кўп. У шира, ўргимчак кана, кичик ёшдаги кўсак қурти ва унинг тухумини йўқотишда самарали қўлланилади. Бу фойдали хашорат апрель ойида ҳаво ҳарорати +11 — +16 даража бўлганида бедазор ва полизларда пайдо бўла бошлайди.

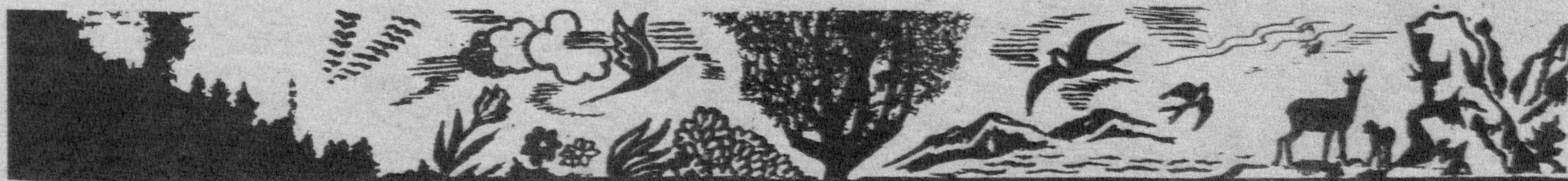
Май ойида гўзанинг буталарига тухум қўяди. Бир кунда 190 тадан 700 тагача тухум қўйиши мумкин. Кўриниб турибдики, олтинкўзнинг кўпайиши табиий шароитда кеч бошланади. Бунинг устига уларнинг фақат 3 фоизгачаси сақланиб қолади. Уларнинг кўпайиши учун энг қулай иқлим +25 — +30 даража иссиқ, намлик 60 фоизни ташкил этиши керак. Лаборатория шароитида бундай ҳароратни исталган вақтда яратиш мумкин. Шунинг учун ҳам фабрикада бу фойдали хашорат 3 кунда тухумидан чиқади ва 12 кун давомиде капалакка айланади. Унинг умри 15 кунгача боради. Мавсум мобайнида 3-5 марта авлоди урчибди.

Трихограмма эса кўсак қурти, олма қурти ва тухуми кичик ёшдаги личинкаси кушандаси ҳисобланади. Уни кўпайтириш учун иссиқлик ҳарорати 24-30 даража, намлик 60-80 фоиз бўлиши лозим. Битта шундай хашорат кўсак қуртининг 50 тагача тухумини қурилади.

Хабрабракон кўзги тунлам, кўсак қурти, маккажўхори қурти, олма қурти, дон қўяси тухумига ниҳоятда ўч ҳисобланади. У ана шундай зарарли хашоратлар ва уларнинг қуртларини чакиб ўлдирди ҳамда танасига тухум қўяди. Уни етиштириш учун лозим ҳарорат ва намлик даражаси лабораторияларда йил мобайнида яратилиши мумкин. Шундай бўлган бундай хашоратларни зарур бўлган вақтда сунъий йўл билан кўпайтирса бўлади.

Ўтган хўжалик йилида фабрикамизда етиштирилган олтинкўз билан 8250 гектар экин майдонларига ишлов берилди. Трихограмма эса деярли 4 минг гектар ерда қўлланилди. Ходимларимиз етиштириб берган хабрабракон билан 390 гектар ерда ишлатилди. Лекин афсусланирлиси шундаки, қишлоқ хўжалиги зараркундаларига қарши курашининг биологик усули ниҳоятда фойдали эканлигини тўла исбот қилган бўлса ҳам кейинги йилларда уларга бўлган эътибор сусайиб кетди. Моддий техника таъминоти издан чиқди. Хўжаликлар биз етиштириб берган фойдали хашоратлар пулини ўз вақтида тўламайптилар. Бу ҳам ишимизга салбий таъсир қилапти. Шундай камчиликлар бартараф этилса ишимиз янада юришиб кетарди. Бундан фақат бизгина эмас, айни вақтда жамоа хўжаликлари ҳам катта фойда кўрарди, албатта.

Сўраган эдингиз



Турфа олам • Ўқинг, бу қизиқ

Шифобахш
ўсимликларШИРИН
МИЯ

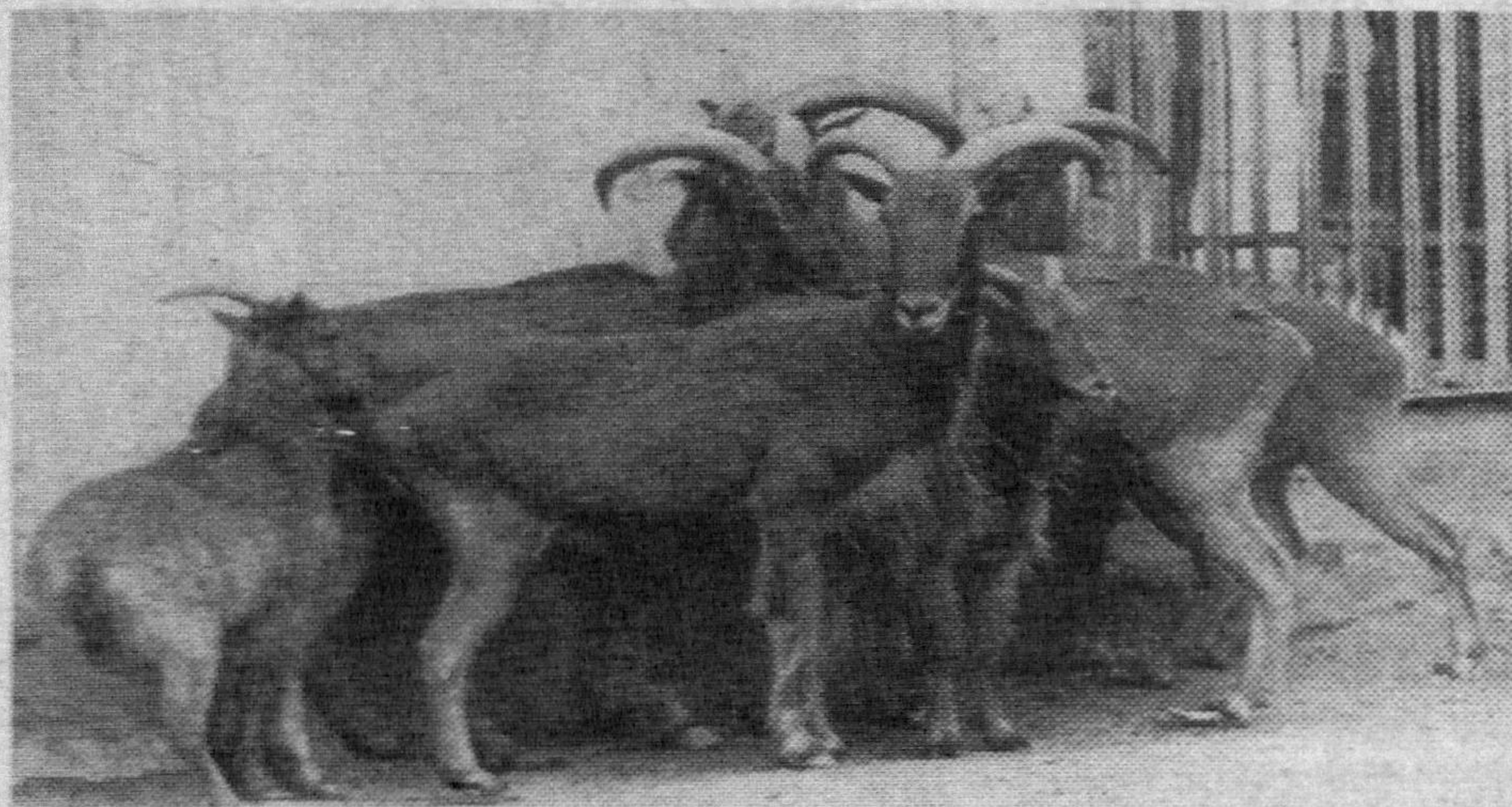
БУ ЎСИМЛИК дуккадошлар оиласига киради. У бизнинг эраимиздан 2800 йил илгариёқ Хитой тиббиётида доривор ўсимлик сифатида ишлатиб келинган. Улуғ ҳаким Абу Али ибн Сино бу ўсимлиkning фойдали томонлари ҳақида «Тиб қонунлари» китобида ёзган. Ҳозирги вақтда ҳам ўнлаб мамлакатларда ундан фойдаланиб келинапти.

Бундай фойдали ўсимлик ўрта Осиёда, жумладан, вилоятимиз ҳудудида ҳам учрайди. Унинг ички хужайраларида глюкоза, сахароза, глицирризин ишқорлари каби фойдали моддалар тўпланади.

Ширин миядан қишлоқ хужалигида кенг фойдаланиш мумкин. Илдида туғанаклари бўлгани учун тупроқни азот билан бойитиб, унумдорлигини оширади. Ҳатто, тупроқ шўрини камайтиришга ҳам ёрдам беради. Шўр ерларга бу ўсимлик экилса, тупроқдаги сувнинг буғланиш миқдори камаюди. Натижада тупроқдаги сув юқорида кўтарилмайди. Демак, туз ҳам пастда қолади. Ширин мия ўсимлигининг яна бир хусусияти бор. Унинг устига тупроқ бостирилиб сўнгра сув берилса ўсимлик ўз-ўзидан қуриб қолади. Бу ерга ўзга ёки бошқа экинларни бемалол экиш мумкин.

Ўзбекистон Фанлар Академиясига қарашли ботаника институти олимларининг олиб борган илмий тадқиқотлари ширин мияни чорвачиликда ҳам кенг қўлланиш мумкинлигини кўрсатмоқда. Сигирларда сут соғиб олишни кўпайтиради. Айни вақтда, молларнинг семиришига ёрдам беради.

Ҳозирги вақтда институтда ширин миянинг хусусиятлари, унда учрайдиган касалликлар ва бу касалликларга қарши кураш йуллари ўрганилмоқда. Бу келажақда бундай фойдали ўсимликдан қишлоқ хужалигида янада кенгроқ фойдаланиш имкониятини юзага келтиради.



Бу узун ёлли қўларнинг макони Шимолий Африка ҳисобланади. Уларни Тошкент ҳайвонот боғида ҳам кўришингиз мумкин.

Даврон АҲМАД
суратга олган.

ОЛТИ АЪЗО ЯНГИЛАНДИ

ҚИЗАЛОҚ туғилганида ота-онанинг қувончи чексиз бўлди. Лекин, орадан бир неча кун ўтгач, уларнинг бошига қўтилмаган ташвиш тушди. Йўқ, исми Кейтлен деб қўйилган фарзандлари вафот этмади, фақат унинг туғма касали борлиги маълум бўлиб қолди. Шифокорлар қизалоқни текшир-текшир қилиб, ичаклари тораиш хусусиятидан маҳрум эканлигини аниқладилар. Бу, албатта, яхшиликка олиб келмас эди. Лекин, Американинг Флорида штатидаги университетнинг Майамидаги болалар клиникаси шифокорлари даволашни ўз зиммаларига олдилар. Қизалоқ бу ерда деярли бир йилдан бери даволанмоқда. Шу вақт ичида аъзоларни кўчириб ўрнатиш бўйича етти марта операция қилдилар. Унинг жигари, иккала буйраги, ошқозони, йўғон ва ингичка ичаклари, ошқозон ости безлари алмаштирилди.

СИНГЛИСИ ЭКАН...

ИСРОИЛДАГИ Твения шахрида яшовчи икки ёш никоҳдан ўтиш имконини билдириб, ариза берди. Бу мамлакатда никоҳ фақат черковлар орқали расмийлаштирилади. Бу ариза билан черков ровийси шуғулланади. Бундай вақтда у бошқа масалалар қатори қув ва келиннинг таржимаи ҳоли маълумотларини ҳам текши-

ДОИМ ҲАМ ФОЙДАЛИ ЭМАС

ҲОЗИРГИ вақтда урф бўлаётган тез ўқиш кўпроқ ахборот олиш имконини беради, деб ҳисоблайдилар. Бироқ унинг зарари ҳам тегиши мумкин экан.

12 ёшли француз қиз Камилла Нуармутье тез ўқиш курсларига қатнаб, катта муваффақиятларга эришди. Сарбон университетида ўқазилган мусобақаларда у доим ишон билан биринчи ўринни эгаллар.

ОМАДЛИ ҚАРИЯ

ҲИНДИ-ХИТОЙНИНГ жанубий соҳилларидаги Кондао оролида яшовчи 88 ёшли Во-Лу-Зиан ҳамқишлоқлари ўртасида, айниқса, балиқ овида омадлиги билан ном чиқарган. Шунинг учун ҳам балиқчилар уни ўз қайиқларига таклиф қиладилар. Улар агар қайиққа қарияни бир амаллаб чиқариб олишса, албатта, ов бароридан келишига қаттиқ ишонадилар.

Балиқ овловчи тўрини ташлаши би-

ТҮРТ ВАГОН МУШУҚ

УРУШ йилларида Ленинград шахри аҳолиси бошига тушган қийинчиликларнинг бирига каламушлар сабабчи бўлган экан. Бу ҳайвонлар нихоятда кўпайиб кетиб, шаҳарликларнинг шундоқ ҳам камайиб кетган ризқ-рўзига шерик бўлган. Улар ҳар нарсадан, ҳатто, одамлардан ҳам хайиқмай, қумолилар сингари бир-бирининг орқасидан бутун шаҳар учун ун тортиб берадиган ягона тегирмонга қатнар эдилар. Каламушларни отишди, танклар билан босишди, лекин, буларнинг нафи сезилмади. Улар, ҳатто, танклар устидан ҳам ошиб ўтиб, ўз сўқмоқлари

ҲАҚ ТҮҒИДА

Чақалоқ учун бундай жаррохлик синовлари жуда оғир бўлиши, унга чидай олмаслиги мумкин эди. Бироқ доктор Андрес Тсакис — университет клиникасининг жарроҳи барча операциялар учун масъулиятни ўз зиммасига олди. Бу йил бошларига келиб, Кейтлен анча бакуват тортиди. Уни вена томири орқали ва дорилар билан боқиш тўхтовсиз давом этди. Ҳатто, клиникадан чиқиб, Пенсаколгача саёҳат қилди, бу ерда истиқомат қилувчи буваси ва бувисини зиёрат қилиб қайтди. Доктор Тсакиснинг ҳисоблашича, кўчириб ўрнатиш аъзоларни қабул қилмаслик ва инфекция эҳтимоли нихоятда камдир. «10 йилдан кейин, — дейди у, — агар ҳамма муолажалар ёрдам берса, Кейтлен ўз тенгдошларидан кам яшамаслигига ишониниш мумкин».

риши зарур, унинг зиммасига шундай вазифа ҳам юклатилган.

Текшириш натижаси галати бўлди. Ровийнинг айтишича, қизнинг йигити ота бир, она бошқа акиси бўлиб чиқди. Ёшлар бу ғайритабиий вазиятни ҳисобга олиб, никоҳдан ўтмайдиган, турмуш қурмайдиган бўлдилар. Йигит эса келинни йўқотди, лекин, синглисини топди.

ди. Бу қизни янада руҳлантирар, у эса янада тезроқ ўқишга интилар эди.

Лекин, қўларнинг бирида кечқурун унинг ота-онаси қизларининг хонасидан тушуниб бўлмас сўзларни эшитиб қолдилар. Камилла кўзларини катта очган ҳолда ўтирар ва қандайдир маъносиз сўзларни гапирарди. Шифокорлар уни текшириб, ўткир руҳий касаллик деб ташхис қўйдилар ва уни узок вақт даволаш талаб этилишини таъкидладилар.

лан Во ғайритабиий қилиқлар қилади, секин хуштак чалади, тилини тақиллатади ва шолিপоядан қилинган супурги билан сув ўзига уриб қўяди. Шуниси қизиқи, қария ҳар гал янги усуллари қўллайди. Бироқ, доим ови бароридан келади ва қисқа муддатда бошқаларга қараганда бир неча баравар кўп балиқ тутайди.

Атрофдаги барча балиқчилар қўп-қўп қайтиб келадиган қўлар ҳам бўлади, бироқ, Во амаки қайиғини тўлдириб қайтади.

бўйлаб юришни давом эттираверган. Бу уюшган, ақлли ва даҳшатли душманинг ўзгинаси эди.

Шундан кейин, 1943 йилнинг апрелида Ленинград кенгаши раисининг имзоси билан Ярославль вилоятидан каламушларга қирон келтирадиган, уларнинг ашаддий қушандаси бўлган махсус мушуклардан тўрт вагон келтириш ҳақида қарор чиқади. Фақат шундай зотли мушуклар ёрдами билан каламушлар устидан ғалабага эришилди. Ҳозир Санкт-Петербургликлар бу жониворларга шаҳарда ёдгорлик қўйиш таклифини ўртага ташлашапти.

Хоҳ ишонинг,

хоҳ ишонманг

СОВЕТ РАКЕТАЧИЛАРИ
НУЖНИ ҚАНДАЙ УРИБ
ТУШИРИШГАН?

ВАШИНГТОНДАН хабар беришларича, совет ҳарбийлари 1987 йилда Сибир устида пастлаб учиб бораётган номаълум жисм (НУЖ)ни уриб туширишган. Аммо, ўзга сайёра фазогирлари қўлиб чиқиб, 23 нафар рус зобитларини тошга айлантириб қўйишган.

Чет эл матбуотининг Марказий Разведка Бошқармаси (МРБ) махфий манбаларига суяниб хабар беришча, коммунистик тузум 1991 йилда умрини ўтаб бўлгач, сир сақлаиб келинаётган ушбу махфий воқеа ҳам ошкор бўлиб қолган.

МРБ маълумотида қараганда, НУЖ отиб туширилган пайтда омон қолган икки рус зобити 250 варақдан иборат гувоҳлик берганлар. Ҳисоботга, шунингдек, НУЖ ҳалок бўлган жойнинг сурати, ўзга сайёра фазогирларининг қўлда чизилган расмлари ҳам тикланган.

— Фазогирларнинг мақсад ва имкониятларини очиб беришда ушбу ҳужжатлар НУЖларнинг шу пайтгача маълум бўлган жами тарихига қараганда кўпроқ маълумот беради, — дейди МРБ вакили Давлат Хавфсизлик Кўмитаси (ДХК)нинг махфий маълумотлари ҳақида Вашингтондаги ишончли муҳбирлар билан қилган суҳбатда. — НУЖлар ҳозир ҳам гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда пайдо бўлиб қоляптилар. Ҳатто, улар билан тўқнашувлар ҳам бўлиб турипти. Бироқ, шу пайтгача ўзга сайёра фазогирларининг ерликларга ҳужум қилгани ва ўлдирганини эшитмаган эдик. Агар ДХКнинг маълумотлари аниқ бўлса, унда бу воқеани даҳшатли деб билмоқ керак.

— Ушбу воқеа кўплар ўйлаганидек, ўзга сайёраликларнинг хавф-хатарсиз эмаслигини кўрсатади, — деб гапира давом этди МРБ вакили. — Улар ердаги барча қуроллардан ҳам кучли қурол ва технологияга эга эканлар. Содир бўлган тўқнашув чорасиз қолган фазогирларнинг ўзларини ҳимоя қилиш учун мавжуд қуролларини ишга солишлари мумкин эканлигини тасдиқлайди.

ДХКнинг маълумотларига кўра, совет зобитлари 1987 йил 13 октябрь кuni соат 8.35да оддий ҳарбий машқ пайтида пастлаб учаётган липоча нусхадаги номаълум учувчи жисмни кўриб қолишган ва «ер-ҳаво» ракетасини отиб, НУЖни уриб туширишга муваффақ бўлганлар. НУЖ зобитлардан 20 метр чамаси нарироққа шундай зарб билан қулаганки, унинг танаси бир неча бўлақларга бўлиниб кетган. Шу заҳоти ундан беш нафар гавдаси ушоққина, каллахум, қоп-қора кўзлари катта-катта ва хартумли жонзотлар югуриб чиққанларида зобитларнинг хушлари учиб, қуролларини ҳам ишлатолмай қолганлар.

— Икки нафар зобитнинг гапларига қараганда, бу келгиндилар нарироққа бориб, яхлит бир шар тарзида бир-бирларига ёпишиб олганлар. Сўнгра бу шардан қичқириқ ва гувуллаш овозлари таралган ҳамда оппоқ-ёруғ рангга кирган. Бир неча сониядан сўнг ҳажми катталашиб бориб, гувоҳларнинг таъкидлашича, кўзни қамаштирадиган даражада ёрқин аланга олиб, портлаб кетган.

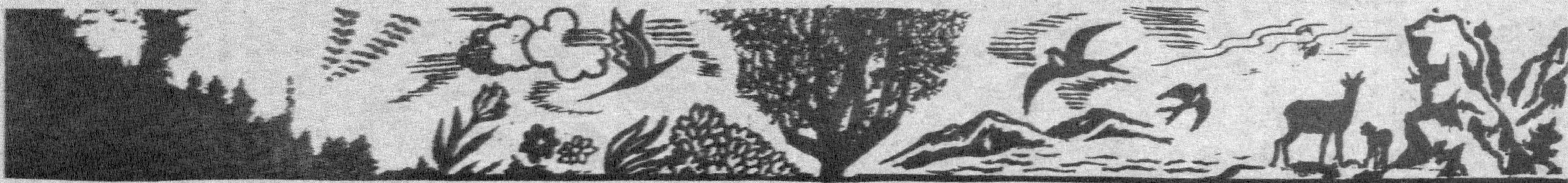
Ҳамма нарса тугагач, фазогирлар гойиб бўлгач, 23 нафар рус зобитлари тошга айланиб қолганлар, икки нафар зобит эса амаллаб омон қолган. Улар, ҳатто, нега портлаш алангалари ўзларига ҳеч қандай зарар етказмаганигига ҳам ҳайрон бўлишган.

ДХК ҳисоботида қайд этилишича, НУЖларнинг бўлақлари ҳамда тошга айланган зобитларнинг танаси Москва яқинидаги тадқиқот муассасасига олиб борилган. На бошқарув қисмлари ва на ҳаракат манбаи бўлмаган НУЖни текшириш охирига етказилмаган. Совет экспертлари номаълум қувват манбаи зобитлар танаси таркибини ўзгартриб, оҳақли тошдан фарқ қилмайдиган жисмга айлантириб қўйган, деган хулосага келганлар.

— Ҳозир биз НУЖ қолдиқларини ўрганиш учун йўл топишга ҳаракат қиляпмиз, — деб қўшиб қўйди МРБ вакили. — Аммо, русларнинг уни кўришимизга руҳсат беришлари у ёқда турсин, ҳатто, уларнинг содир бўлган воқеани тан олишларига ҳам ишонч йўқ!

Жаҳон мабуоти материаллари асосида тайёрланди.

«Шабнат ва нисон» саҳифалари мақолаларини Тошкент вилояти табиатини муҳофаза қилиш қўмитаси ва «Тошкент ҳақиқати» ходимлари тайёрладилар.



Шундайлар бор бўлсин!

ЮРГАН ЕРИДА ИЗИ ҚОЛАДИ

ОТА-БОБОЛАРИМИЗ яхши ният билан мадрасалар курган, кўприклар солган, сув чиқариб, боғ-роғлар барпо этганлар. Бу хайрли ишлардан эл-юрт наф кўрган, дуолар қилган.

Жўра ота ҳам ота-боболаримизнинг ана шу яхши удумини олган, қаерга борса «изим қолсин» дея, халқ оғирини енгил, мушкулни осон этишга ҳаракат қилган. Мактаб, шифохона, боғча; ҳаммомлар, кўприклар курган. Яратувчилик меҳнати, бунёдкорлик ишлари билан ўзидан яхши ном қолдиришга интилган. Натижада нафақат вилоятимизда балки, мамлакатимизда элга танилди, иззат-икром қозонди. Унинг босиб ўтган йўли кўплар учун ибрат бўларлидир.

Хизмат тақозоси билан Жўра-хон ота билан танишганимга ҳам 30 йилдан ошибди. Бир эмас, бир неча бор суҳбатларида бўлганман. У кишининг ҳаммаша куйди-пишдилиги, ёшларга хос ғайрати, ишчанлиги ва одамларда ишонч уйғота олиши, нуқсонларга муросасиз, икки-юзламачиларга эса шафқатсизлиги мени ром этарди. Янгийўлдаги Усмон Юсупов номи «Халқобод» аграр-саноат бирлашмасига раҳбарлик қила бошлаган кезларида тахририят топшириғи билан мақола ёзишга бордим. Идорадан топа олмадим. Туртинчи бўлимга кетган эканлар. Орқаларидан йўлга тушдим. У ердагилар ҳозиргина сой бўйидаги учинчи бўлимга ўтиб кетганлигини айтишди. Топдим. Одамлар даврасида куйиб-пишиб, алланималарни тушунтираётган эканлар. Кейинчалик билсак, эрта пишар олмадар тўқилиб, нес-нобуд бўлаётганлигидан фиғони фалакка чиқаётган экан. Ўшанда Жўра ота оқсаб қолган бирлашмани қисқа фурсатда оёққа турғизган, ишда тубдан бурилиш ясай олганди.

— Бир ишчи кунига 450 килограмм олма териб, меҳнатига 3 сўм 12 тийин ҳақ оларкан, — эслайди суҳбатдошим, — бу албатта, боғбонларни қониқтирмас, улар режани бажаришмас, ишга ҳафсалалари келмасди. Аҳволни ўрганиб чиққач, ҳар бир килограмм терилган сархил олма учун 5 тийиндан ҳақ тўлашга қарор қилдик. Ўша 450 килограмм «норма»ни бажарган ишчи 3 сўм 12 тийин ўрнига, 22 сўм 50 тийин ҳақ ола бошлади.

Бирлашмада Ж. Хоназаров бошчилигида қисқа фурсатда қатор қурилишларга қўл урилди. Янги маданият саройи, спорт мажмуи қад ростилай бошлади. Мактаб, шифохоналар кенгайтирилди. Бу ўзгаришларни кўра олмаган айрим бахиллар янги раҳбарнинг, «ўз бошимча» лигидан юқори идораларга шикоят ёзишга тушдилар. Текшир-текширлар бошланди. Бироқ, тонна-тонналаб нобуд бўлаётган ҳосилни сақлаб қолиш эвазига боғбонлар турмушини яхшилаш борасида фаоллар билан бамаслаҳат иш тутаетган янги раҳбарнинг ишидан текширув ҳайъати аъзолари нуқсон топа олмадилар.

Камина ўша кезларда «Пахтакор» ўйингоҳида суҳандонлик ҳам қиларди. Навбатдаги футбол учрашувидан сўнг Жўра ака мени «Халқобод»да ўйингоҳ очилиш тантанасига таклиф қилиб, суҳандонлик қилиб беришимни илтимос қилиб қолдилар.

Ўша дамлар эсимда. Кишлоқда янги спорт мажмуи очилиши жуда катта тантангага айланиб кетганди. Тошкентдан номдор санъаткорлар таклиф этилганди. Машҳур спорт-



матли соҳибкорлар, боғбонлар. Мана бу сариқ кўйлак кийганлар бизнинг футболчиларимиз бўлади. Оқ кийимлилар эса Тошкентдан келган «Динамо» командаси. Сариқ кийимлилар тўп киритганда қарсак чалинганлар... Ўйингоҳ узра муҳлислар олқиши-ю, қаҳҳаси авжига чиқди.

Жўра ака бирлашмада яна талайгина қурилишлар қилди. Бўзсув устида кенг кўприк қурди. Ўша суви устидаги кўприкни ҳам янгилади. Тумандаги йирик тадбирлар бирлашманинг 1000 ўринлик мухташам Маданият саройида ўтказилганди бўлди.

Жўра Хоназаров қаерда, қандай

чиларнинг чиқишларидан сўнг, навбат футбол ўйинига келди. Майдонга «Халқобод» ва Тошкентнинг «Динамо» жамоалари тушди. Учрашув бошлангач, 5-6 дақиқадан сўнг Жўра ака микрофони қўлга олиб, томошабинларга шундай дея мурожаат қилдилар.

— Хурматли соҳибкорлар, боғбонлар. Мана бу сариқ кўйлак кийганлар бизнинг футболчиларимиз бўлади. Оқ кийимлилар эса Тошкентдан келган «Динамо» командаси. Сариқ кийимлилар тўп киритганда қарсак чалинганлар... Ўйингоҳ узра муҳлислар олқиши-ю, қаҳҳаси авжига чиқди.

лавозимларда ишласин, эл-юрт таъбири билан яшайди. Хотира сифатида қолсин дея қурилишлар қилди. Бу одамнинг яна бир «қасали» бор. Ишни спорт мажмуини қуришдан бошлайди. «Соғ танда соғлом ақл» деганларидек, спорт билан шуғулланган инсон шифохонани четлаб ўтишга ишонни қомил. Шу боис бўлса керак, 80 дан сакраган бу отахоннинг қадди расолигига ҳамма ҳавас билан боқади. Уни тез-тез турли ўйингоҳларда учратиб турарман. «Пахтакор», «Дўстлик» жамоаларининг муҳлиси, чиройли хужумкор ўйинларнинг шайдоси. Футболни мутахассис раҳбарлардан яхши тушунаса тушунадик, кам билмайди. Ўзбекистон футбол федерацияси кенгашига аъзо бўлганига ҳам 60 йилдан ошибди. Унга раислик қилган. Ҳозирда мамлакат футбол федерациясида бош котиблик қилаётган Зокир Қурбонов Жўра-хон отанинг қуёви. Футбол муаммолари ҳақида гап кетгудек бўлса, Зокиржон отасининг мушоҳадасига ён беришдан бошқа илоҳи қолмайди.

— Собик Киров район ёшлар кўмитасига раҳбар этиб сайланганимда 17 ёшда эдим, — эслайди отахон. — Лаёзак кўчасида Островский номи кашшофлар уйи бўларди. У 3-4 хонадан иборат бўлиб, тўғаракларда қатнашишни истаганларни олқираолмасди. Хашар йўли билан кашшофлар уйи кенгайтирилди.

Орадан қисқа фурсат ўтган, Тошкент шаҳар комсомол кўмитасига биринчи котиб бўлганда у янада каттарок ишларга қўл урди. Собик комсомол кўлини бунёд этишга киришди. Ёш ўспирин йигит туну-кун қурилишда қолиб кетар, ёшларга ишбошлик қиларди. Ана ўшанда у жумҳурият раҳбарлари, хусусан, Усмон Юсупов, Йўлдош Охунбобоевларнинг назарига тушиб қолди. Жўра Хоназаровнинг келажагига катта ишон билан қараган раҳбарлар уни кишлоқ ҳўжалиги академиясига ўқишга юборишга қарор қилишди.

Жўра отанинг хотирасига қойил қолсан, киши. Воқеалар шундай муҳраганки, бир эмас, бир неча соатлаб йиллар, жойлар, ҳамкасбларнинг исм-шарифларини аниқ айтиб ҳикоя қила олади.

— Сизни қаерга борса ишни стадион қуришдан бошлайди, деб эс-лашди.

— Бу ҳазил. Лекин, умуман спортга меҳрим баянд. Меҳнат фао-

лиятимда Пахтакор, Янгиер, Гагарин, Гулистон, Оққўрғон, Янгийўл туманларида 7 та йирик ўйингоҳ қурганман. Мактаблар, маданият саройлари, шифохоналар, боғчалар қуриб халқимиз оғирини енгил қилишга интилдим. Зеро, дунёга келдингми, сендан бир яхши хотира — ёдгорлик қолсин. Ана шунда беиз кетмайсан. Нафақат қариндош уруғларинг, болаларинг, балки, ўзгалар ҳам «яхши одам эди», дея эслашади. Ҳар бир инсон учун эса бундан катта бахт бўлмаса керак.

Жўра ота Хоназаров собик «Ўзбекистон 5 йиллиги» давлат ҳўжалигида, Қорасув ҳамда Бўка туман фирка кўмитасининг биринчи котиби вазифаларида, Қорақалпоғистон Автоном Республикаси қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги вазифаларида фаол меҳнат қилди. Жўра Хоназаровни халқимиз ҳақли равишда қўлувар деб эъзозлайди, чунки, у меҳнат фаолиятининг салкам ўн йиллини Мирзачўлни гулистонга айлантиришга бағишлади. 1963-71 йиллар мобайнида «Голодностепстрой» бош бошқармасида бошлиқ ўринбосари, бошқарма бошлиғи вазифаларида меҳнат қилди.

Жўра ота Хоназаров қаерда ва қандай лавозимларда ишласин, у ўз кучини, аввало, инсонлар ҳақида ғамқўрлик қилишга, уларнинг турмуш фаровонлигини оширишга сарф қилди. Жўра Хоназаров мана ўн йилдан ошдики, Уруш ва меҳнат фахрийлари Қўрай туман кенгашига бошчилик қилиб келмоқда. Яқинда туман фахрийлари уни «Нуруний» жағмармаси туман кенгашига раис этиб сайладилар. Отахоннинг сазой-харақатлари билан қўлгина хайрли тадбирлар амалга оширилмоқда. Уруш ва меҳнат фахрийлари эъзозланмоқда.

Бугунги кунда бутун умрини, куч-қувватини эл-юрт манфаати йўлида сарфлаётган Жўра ота Хоназаровни ёру-дўстлари, яқинлари таваллуд топган кўннинг 80 йиллиғи билан муборакбод этар эканлар, унга сиҳат-саломатлик, тўқсон билан тўқнашинг, юз билан юзлашинг, дея истак билдирмоқдалар.

Шарофиддин
УМУРЗОҚОВ.

(Давоми. Боши 2-бетда).

да оғир жиноятлар 33 тадан 48 тага, қасддан одам ўлдириш 12 тадан 15 тага, номусга тегиш 3 тадан 9 тага, гиёҳвандлик моддалари тайёрлаб сотиш 34 тадан 38 тага қўйибди. Босқинчилик, мол ўғирлаш, автоулов олиб қочиш, фирибгарлик каби ҳолатлар бўйича ҳам аҳвол яхши эмас. 1997 йилнинг дастлабки эллик кунига 70 га яқин жиноят содир этилганлигини қандай изоҳлаш мўмкин?!

— Буларнинг ўзига хос ҳолис ва ноҳолис сабаблари бор, — дейди шаҳар ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция полковниги Оллоберган Алимбетов, — шахримизнинг жуғрофий жиҳатдан ноқулай жойлашиши ҳам бунга таъсир этмоқда. Сиёсий ва ижтимоий ҳаёт издан чиққан. Тожикистоннинг айрим ҳудудлари билан бевосита туташмиш. Қирғизистон ҳам узоқ эмас. Транспорт шох йўлларининг биз орқали ўтиши ҳам таъсирини оширади. «То-залаш», «Фуқаро», «Дайди», «Тун», «Мажмуа», «Омбор» тадбирларининг ўтказилиши анча-мунча жиноятларнинг олдини олишда ижобий натижалар берди. Аммо, умумий аҳволни янада яхшилаш борасида қатор чоралар қўриляпти. Белгиланган режаларимизни тўлиқ адо этолсак, 1997 йил якуни ёмон бўлмайди, деган умиддамиз...

ИЛЛАТ ИЛДИЗИГА БОЛТА УРИЛСА

ЖИНОЯТНИНГ энг қабиҳи — бу қотиллик. Ўзгалар мол-мулкига чанг солиш эса ўта инсофсизлик, пасткашлик. Босқинчилик, ор-номусга тегиш, безорилик, инсонга азият етказиш, разолатбозлик иллатларнинг бориб турган маразларидир. Бу-

ҲАР КУНИМИЗ — БИР СИНОВ

ларнинг негизи — «ўқ томири» қаерда? Нима учун уларни топиш ва йўқотиш мўмкин эмас?

— Айни пайтда масала худди ана шу алфозда қўйилмоқда, — шаҳар ҳокими Жалолиддин Насриддинов гапнинг индалосига қўчди, — инсоний қиёфасини йўқотган кишигина жиноятга қўл уради. Маънавияти қашшоқ одамгина ўғирлик қилади. Дийёнатсиз, фисқу-фужурга ўч, жоҳил, шуҳратпараст кимсаларгина умуминсоний ахлоқ-одоб доирасидан четга чиқади. Тажовузкор шахсларга яхши сўз, насиҳат қор қилмайди. Менимча, бундай гуноҳ ишларнинг «онаси» — ичкиликбозлик ва гиёҳвандлик, фосиқлик ва танбалликдир. Дили кўр одамда иймон, виждон, эътиқод бўлмайди. Эндиликда биз бутун сазой-харақатимизни, ғайрату-шижоатимизни айнан шу йўналишга қаратмоқдамиз. Одамларни қайта тарбиялаш, улар дунёқарашини кенгайтириш шу кўларимизнинг долзарб вазифаларига айланмоқда. Шаҳар прокурори Абдусаммад Абдураззоқов, шаҳар халқ суди раиси Акбаржон Умаров, маҳалла кўмиталари кенгаши раиси Абдувоид Норбоевлар ушбу сазой-харақатлар, ғайрат-шижоатларнинг қавсини аниқ мисолларда очиб бердилар.

... Қаранг, ёш йигит Р. Ибрагимов ўз волидаи-муҳтарамасини бўғиб ўлдирса, қамоқхонадан яқинда келган Т. Акбаров ва О. Болтабоевлар ўз рафиқаларини маҳв этса. Ўғил ўрнидаги куёв В. Кузнецов ўз қайнонаси умрига зомин бўлса...

Бу жиноятларнинг кўпи ичкиликбозлик, гиёҳвандлик туфайли келиб чиққанлигини эътиборга олиб, эндиликда шаҳар ҳокимлиги ва ҳуқуқ-тартиботни ҳимоя қилиш идоралари бундай иллатлар-

га қарши курашни кескин кўчайтирдилар. Натижада, Ҳақима Бобожонова, Светлана Тейкова, Зиннатой Бойдўсинова, Баҳодир Мирқодиров каби кимсалар «қўлбола арок», винолар тайёрлаб, жараҳ-жараҳ пул ишлаб юрганликлари аниқланди. Боз устига улар ясаган ичимликлар инсон ҳаётига ҳавфли эмас, деб ким қафолат бера олади? Бу саволларга шу кўнларда олиб борилаётган тергов давомида жавоб топилади, деб ўйлаймиз.

БОЛАЛАР — КЕЛАЖАГИМИЗ ДЕЙМИЗ-У...

ЎЗБЕКИСТОН Олий Мажлиси депутаты, Ўзбекистон металлургия комбинати бош директори Александр Фармоновнинг болалар ва ўсмирлар ўртасидаги жиноятчиликка оид фикрлари алоҳида эътиборга молик деб ҳисоблаймиз. Зеро, бу борадаги аҳвол чиндан ҳам катта ташвиш уйғотмоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида балогатга етмаганлар томонидан 21 марта, жорий йилнинг икки ойида 4 марта жиноят содир этилди. Ўғирлик, талончилик, безорилик уларнинг ҳаётига тобора кўпроқ сингиб бормоқда.

— Бунинг боиси яққол кўриниб турибди, — дейди А. Фармонов, — ўқишга қатнамаслик, мўмай пул топишга ружۇ қўйиш, ота-оналарнинг фарзандлар тақдирига бепи-сандлиги, ўқитувчи ва мураббийларнинг ўз масъулиятларини чуқур англамаётганликлари, таълим-тарбия ишларининг ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги юқорида-

ги ҳуқуқ воқеаларга сабаб бўлмоқда. 11-ўрта мактаб ўқувчиси Фулом Худойбердиев ўғирлик қилиб қўлга тушди. У жиноят арафасида икки ой мактабга бормаган. Ота-оналар, ўқитувчилар нега безовта-ланмади?! Шу йилнинг икки ойида болаларнинг тўртта жинояти очилди. Ё, тавба... Уларнинг учтасини битта бола — Равшан Воҳидов амалга оширибди. Нега?! Маълум бўлишича, бола чиндан ҳам мушкул вазиятга тушиб қолган. Ота ташлаб кетган, ўғай ота касалхонада бўлган. Оч-наҳор ўсмирнинг ўғирлик қилишдан бошқа илоҳи қолмаган. Бу ҳолатдан шаҳар ҳокимлиги қошидаги ижтимоий ҳимоя комиссияси, қолаверса, маҳалла кўмитаси бохабар бўлган. Лекин, улар ишни охирига етказмаганлар... Ана сизга локайдлик оқибати!

Булardan хулоса шуки, болаларни бир зум ҳам назоратсиз қолдирмаслик керак. Банд боланинг ёмон нарсалар ҳақида ўйлашга вақти қолмайди. Ота-оналар, кўни-қўшнилари, маҳалла фаоллари, ўқитувчи ва мураббийлар бир ёқадан бош чиқарса, сўзсиз болаларимиз келажаги яхши бўлади. Лекин, яна бир бор тақдорлайман. Бу муаммага фақат виждонан ёндошсакгина муваффақиятга эришамиз.

ҚИССАДАН ҲИССА

БУГУНГИ мажлисда кўп нарса ойдинлашди. Қимматли фикр-мулоҳазаларнинг ўртага ташланганлиги яхши бўлди. Бошқа бир қатор қамчиликлар ҳам «сув юзига қалқиб чиқди». Мана уларнинг

айримлари: шаҳардаги ҳуқуқ-тартиботни ҳимоя қилиш идоралари ходимларининг иш шaroитлари ҳавас қилгудек эмас. Оддий қўлайликларнинг йўқлиги одамлар ҳашига тегмоқда. Масалан, шаҳар кўчалари ёриткичлар билан таъминланмаган. Кечалари бемалол юриш амри-маҳол. «Бекобод-нур» қорхонасидагилар буни билишмайди? Билишади. Фақат ҳафсала керак. Иккинчидан, қорхоналар раҳбарлари ўз вазифаларига совуққонлик билан қарашлари кишини таъжубкубга солади. Уларнинг «бемалолхўжалиги» туфайли ходимлар юк машиналари, кран, трактор ва ҳатто, автобусларни ҳам кечасиё-кундузи дуч келган ерларда қолдириб кетмоқдалар. Натижада, бундай автоуловлар қинғир кишиларнинг кирдикорларига ярамқода... Қорхона ва ташкилот қоровулларининг парвоиш палак. Улар гоҳ маст, гоҳ уйқуда. Кўпгина ишхоналарда эса қоровул деганинг ўзи йўқ. Нуқталар ташвишгоҳлар билан ўланмаган. Кўпгина ҳудудий милиция нозирларининг хизмат хоналарида телефонлар йўқ, ёхуд ишламайди. Таъмирталаб, антисанитария ҳолатидаги зах, деворлари шўрлаб кетган манзилгоҳларда ишлашнинг ўзи бўладими?!

— Бугунги йиғилишдан хулоса қилиб, биз шаҳар ҳуқуқ-тартиботни ҳимоя қилиш идоралари, хусусан, ички ишлар бўлимига бевосита ёрдам берадиган бўлдик, — деди Равшан Хайдаров йиғилиш охирида, — бўлим тез кўнларда қўшимча транспорт ва алоқа воситалари билан мустаҳкамланади. Милиция идораси марказга қўйирилади. Қурилиш борасидаги режалар ҳам инобатга олинади... Бекобод шаҳрида бошланган мулоқот аънавий бўлиб қолади, деб ўйлайман...

Раҳимберди УМАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати» махсус
муҳбири.

СПОРТ *СПОРТ* *СПОРТ* *СПОРТ*

«ОЛТИН БЕЛБОҒ» АБАДИЙ ҚОЛДИ

Ҳамюртимиз Артур Григорян жаҳон чемпиони номини сақлаб қолди

ЎТГАН якшанба куни эр-талаб Германиядан хушбар келди. Профессонал боксчилар ўртасида жаҳон чемпионлиги учун Гамбург шаҳрида ўтказилган мусобақада ҳамюртимиз Артур Григорян навбатдаги ғалабага эришди. 61 килограмм вазнли спортчилар орасида у ер, юзида тенги йўқ «чарм қўлқоп» устаси эканлигини исботлади. Бу Ар-

турнинг жаҳон чемпиони ун-вонини қўлга киритгандан буён учинчи бор ўз унвонини сақлаш учун бўлган кураши эди. У юксак номга даъвогар аргентиналик Рауль Банди билан куч синашди. Олишув ғоят кескин ва мурасиз ўтди. Артур «олтин белбоғ» соҳибига хос сабот ва матонат, ирода ва жасоратини намойиш этди. Ниҳоят, ўн биринчи раундга борганда уни-

нг рақибни курашни давом эттира олмаслиги маълум бўлди.

Шундай қилиб, Артур Григорян жаҳоннинг мутлоқ чемпиони номини олиб, «олтин белбоғ» совринининг абадий эгаси бўлди. Тошкентлик боксчи шарафига Ўзбекистон республикаси байроғи кўтарилди ва давлатимиз Мадҳияси янгради.

Офарин, Артур!

«УШ-САНДА»

БЕЛЛАШУВИ ЁКИ...

КАРАТЭНИНГ ушбу услуби бўйича Қибрай кўрғонидан халқаро мусобақа бошланди. Унда вилоятимизнинг Чирчиқ шаҳри ва Қибрай туманидан 34 нафар каратэ усталари қатнашмоқда. Мусобақага қўшни Туркменистон, Қирғизистон мамлакатларидан вакиллар ташриф буюришган. Биринчилик учун 150 га яқин ҳар хил вазн тоифасидаги «уш-санда»чилар кураш тушишади.

Беллашувга «Қамолот» жамғармаси Қибрай туман бўлими ҳомийлик қилмоқда. Ғолиблар қимматбаҳо совғалар, мукофотлар билан тақдирланади.

Тўлқин ИБРОҲИМОВ.

ШАШКАНИ ШОШМАЙ
ЎЙНАЙДИЛАР...

КУНИ КЕЧА туман марказий маданият уйида ёшлар ўртасида шашка бўйича мусобақа бўлиб ўтди. Унда иштирок этган юзга яқин ёшлар спортнинг мазкур тури бўйича ўз кучларини синаб кўрдилар. Биринчи ўринни Асан Узуномиров, Манзураҳон Максудовалар эгаллашди. Иккинчи ўрин эса Нозим Қурбонов ва Смежина Кимларга насиб этди. Учинчи ўринга Мохира Узоқова билан Акмал Акбаралиевлар муносиб кўрилди. Спорт ва санъат байрамига айланиб кетган мазкур тадбир сўнггида Қуйичирчиқ туман марказий маданият уйининг бадиий ҳаваскорлари катта мусикий дастурни тақдим этдилар.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.



Дарахтларда
турмас қор,
Чунки,
келмоқда баҳор...

Об-ҳаво

УЧ КУНИ —
ОЧИҚ, ИККИ
КУНИ — БУЛУТ

ЎЗБЕКИСТОН гидрометеорология маркази ходими Алефтина Михайловна Расторгуева бўлажак беш кунликда об-ҳавонинг қандай бўлишини маълум қилар экан, уч кун очик, икки кун булутли бўлади, деди. Бугун, эртага ва индинга қуёш чараклаб туради. Вилоят туманларида ёғингарчилик кутилмайди. Кечалари 3 даража совуқдан 2 даражага илиқ, айрим жойларда ҳарорат мусфий 6 даражага кўтарилади. Кундуз кунлари 11–16 даража иссиқ бўлади. 1 ва 2 мартда эса айрим туманларда ёмғир ёғиши кутилмоқда. Ҳарорат бир оз пасайиб, 6–11 даража илиқ атрофида бўлади.

КУЧЛИЛАР САФИДА

Хиндистонда шахмат бўйича «Калкутта—97» тўққизинчи халқаро анъанавий мусобақанинг совринлари учун 96 мамлакатдан энг кучли гроссмейстерлар беллашди. Швейцария тизими бўйича ўтган мусобақанинг 11 туридан

сўнг россиялик Вадим Звягинцев, эстониялик Ян Эльвест ҳамда ўзбекистонлик Александр Нешев пешқадам бўлишди. Улар 11 имкониятдан

8 тадан ҳол тўплаб, биринчи-учинчи ўринларни бўлишиб олишди.

Мутахассислар 7 хол билан бешинчи ўринни эгаллаган Сайдали Йўл-

дошевнинг мусобақадаги иштирокини ҳам катта ютуқ деб ҳисобламоқдалар.

Ўзбекистон шахматчиларига «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси шафелик қилмоқда.

(ЎЗА).

Биласизми?

ХИТОЙ
МЎЪЖИЗДАЛАРИ

БИРИНЧИ қоғоз пуллар, компас, чинни, арава... Булар Ғарбда пайдо бўлгунга қадар хитойликлар томонидан яратилган кўпдан-кўп буюмлар сирасига киради.

— Аждодларимиз ҳали қабила-қабила бўлиб яшаётган даврларда Хитойда маданият ғоят ривожланган эди, — дейди олим ва тарихчи Деннис Шатц. — Улар қилган кўплаб ихтироларни ҳозир Ғарб мамлакатлари ўзлариники қилиб олмоқдалар. Масалан, матбаа учун кўчадиган ҳарфларни эрамининг 1045 йилида хитойлик Би Шенг уйлаб топган эди. Холбуки, орадан тўрт юз йил ўтгандан кейингина европалик Гутенберг исмли мутахассис шу усулда Инжилни чоп этди. Шунингдек, ёзадиган, ўрайдиган ва бошқа хил қоғозлар, ҳамда қоғозли пуллар ҳам биринчи марта Хитойда ихтиро этилган.

— Дунёда биринчи марта зилзилани белгилайдиган ва руйхатга оладиган сейсмограф ҳам эрамининг 132 йилида хитойлик олим Занг Хенг томонидан яратилган. Баландлиги 240 сантиметр бўлган бу асбоб оғзида бирталай шарларни тишлаб олган бронзадан ишланган аждаҳо шаклида эди. Ер қимирлагач унинг ичидаги ричаг аждаҳо оғзини очиб, шарлар пастдаги бронза баканинг оғзига тушиб кетади.

Хитойликлар, шунингдек, 7 минг йил илгари зилзилага чидамли синчли биноларни ҳам яратганлар. Бу бинолар зилзила пайтида чайқалса ҳам ўрнида тураверган.

Хитойликлар европаликлардан минг йил олдин чинни идишларни, 2 минг йил олдин эса ўзида 40 дан ортиқ ҳаракатни мужассамлаштирган жисмоний машқларни яратганлар. Европада биринчи компас пайдо бўлишдан 1400 йил олдин магнитли компасни ихтиро этганлар ҳам хитойликлардир. Бундан 4700 йил илгари улар пилладан шойи газлама тўкиш технологиясини ўзлаштиришган. Хитойликларнинг яна бир ажойиб ихтироси чархпалақдир. Улар унинг ёрдамида сувни юқорига кўтаришга эришганлар. Аравалар эса эрамининг учинчи асрида ёки бошқача айтганда европалик фермерларнинг юк ташиш транспортига айлангунга қадар минг йил аввал кишилар хизматида бўлган.



Менга китоб-гўё офтоб.

Даврон АҲМАД олган суратлар.

ҲАШАРДАН
ШАҲАР БИТАР

КўПЧИЛИК баҳамжиҳат бўлиб, ҳар қандай ишга қўл урса мақсадига етмай қолмайди. Ана шу шиорга амал қилган Тошкент тумани ҳокимлиги хайрли ишга қўл урди. Тумандаги мавжуд 30 та мактабнинг ҳар бирига қўшимча 5 тадан синф хоналари қуришни режалаштирди. Шу мақсадда тадбиркорлар, ишбилармонлар, жамоа хўжаликлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар қўйинчи, тумандаги барча жамоаларга мурожаат қилиниб, хашарга қорланди.

Негаки, ҳозирда туман мактабларида машғулотлар 2 сменада олиб борилибгина қолмай, балки қўшимча машғулотлар ўтказиш, тўғараклар ишини йўлга қўйиш, алоҳида фан хоналарига эга эмаслар. Ҳашардан шаҳар битар деганларидек, туман ҳокимлигининг ушбу хайрли тадбири туфайли янги ўқув йилидан барча мактабларда машғулотларни 1 сменага кўчириш имкони туғилади.

Шароф АКБАРОВ.

«Тошкоопбирлашув» жамоаси Тошкент вилояти матлубот акциядорлик жамиятлари уюшмаси бошқарувининг раиси Жасур Эргашхўжаевга падари бузруквори

ЭРГАШХЎЖА ЙЎЛДОШЕВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАКИКАТИ
TOSHKENT HAQIQATI

Муассис:
ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ
ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир
Фотхиддин
МУҲИДДИНОВ

Манзили:
700000, Тошкент
шаҳри, Матбуотчилар

Телефонлар:
хатлар ва оммавий
ишлар бўлими: 33-40-48
Эълолар:
33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.